

GRUP 3

CIUTAT - AIGUA

OBSERVATORIS

XARXA

Investigació d'acció

Universitat Politècnica de Catalunya

Yamileth Salas

Marco Asto

Ot Puy i Baqué

Ricardo González

Clàudia Cruanyes

TAULA DE CONTINGUTS

PROCÉS D'AR	4
ENMARCAMENT DE PROBLEMES	4
ESTAT DE L'ART	5
PARADIGMA DE RECERCA D'ACCIONS	7
TIPUS D'ACCIÓ INVESTIGACIÓ PREGUNTA	8
DE RECERCA APLICADA	9
ELS INTERESSATS	10
TRES DIMENSIONS	13
CICLE D'INVESTIGACIÓ D'ACCIÓ	14
APLICADA LA METODOLOGIA DE RECERCA	15
PLANIFICACIÓ	16
MARC TEORRIC I EINA DE RECERCA D'ACCIÓ	18
C. CRITERIS D'ÈXIT	24
D. RESULTATS	28
E. REFLEXIÓ	33
F. SEGÜENT PAS	34
AGRANMENTS	39
BIBLIOGRAFIA	40
ACCESSORIS	41

Introducció

En les darreres dècades, s'han desenvolupat més observatoris de l'aigua per superar les amenaces i desavantatges que comporta la gestió privada de l'aigua i que s'enfronten actualment els ciutadans. Normalment, la creació d'un observatori de l'aigua prové d'un moviment social que creu que la gestió pública de l'aigua és una solució millor perquè el seu objectiu és proporcionar aigua de qualitat a la població i no beneficiar-se d'una necessitat tan bàsica. No obstant això, el procés de traslladar el control de la gestió de l'aigua a una entitat pública pot ser un camí llarg. Per això, va sorgir la idea de crear una xarxa d'observatoris d'aigua.

La naturalesa d'aquest document és un informe escrit que parla de la possibilitat de crear una xarxa nacional que connecti els observatoris de l'aigua a Espanya. Els observatoris que van sorgir amb aquesta idea van pensar que seria realment útil en termes de creixement, perquè podrien compartir les seves experiències i reptes i, per tant, es podrien ajudar mútuament creant una presència més forta a les institucions governamentals i a la nostra cultura.

El document es presenta en nou apartats. En el primer, s'introdueix el problema que intentem resoldre, seguit de la següent part, que explica els diferents conceptes de l'estat de la tècnica que eren essencials d'entendre abans d'iniciar aquest projecte. La secció que segueix és el paradigma de la investigació de l'acció que mostra per què calia un enfocament contrari al paradigma tradicional d'estudi del post-positivisme. La quarta secció d'aquest article parla del tipus d'investigació d'acció aplicada, que en el nostre cas es pot classificar com a participativa. A la secció de preguntes d'investigació s'expliquen dues preguntes sobre hipòtesis. Aquests es van formular al començament d'aquest projecte, de manera que al final explicarem més sobre la conclusió de la hipòtesi. A continuació, la sisena secció és on es troben els grups d'interès definit.

Podem distingir entre cinc grups d'interès: població, observatoris, administració, moviments socials i experts. Segueix la següent secció que parla de les tres dimensions: personal, política i professional. El cicle d'investigació de l'acció continua després i explica com hauríem desenvolupat aquest projecte si no tinguéssim limitacions de temps o recursos. I, finalment, la metodologia d'investigació d'acció emprada es detalla juntament amb els resultats, les reflexions i els següents passos que proposem per al desenvolupament futur d'una xarxa d'observatoris d'aigua.

PROCÉS D'AR

A. ENMARCAMENT DE PROBLEMES

En els darrers anys, el terme Observatori de l'Aigua (WO) ha adquirit una importància cada vegada més important per a la lluita pel dret d'accés a l'aigua. La definició més comuna d'un WO és "Un observatori és un òrgan de participació municipal que funciona de forma autònoma per millorar la governança de la ciutat, aprofundint en la participació, la col·laboració i la consulta amb ciutadans i agents socials per a una millor gestió del cicle urbà integrat de l'aigua. Es tracta d'un nou espai de participació, creat amb l'objectiu de definir una nova cultura de participació ciutadana en la gestió dels béns comuns de la ciutat i, per tant, esdevenir un repte democràtic, social i polític". Els WO són la materialització de les idees de democratització, participació, transparència, innovació en el procés de presa de decisions sobre el cicle integral de l'aigua a l'administració pública. Els WO també tenen un marc teòric lluny de la lògica de comercialització i privatització de serveis humans bàsics com l'aigua, i introdueixen noves lògiques d'empoderament ciutadà i presa de decisions. Així doncs, trobem que fins ara els WO es conceben en processos de desprivatització de la gestió urbana de l'aigua i, en conseqüència, en els processos de remunicipalització d'aquest servei. La remunicipalització, definida com el retorn de la gestió del servei d'aigua a l'administració pública, arriba després de la lluita social pels abusos econòmics i la manca de transparència de diverses entitats privades, algunes d'elles de forma irregular. A més, la remunicipalització ha obert la possibilitat de la concepció de la gestió ciutadana de l'aigua,

B. ESTAT DE L'ART

Per al nostre estat de la tècnica, hem començat buscant antecedents socials a Europa i a tot el món pel que fa al concepte d'Observatori. En termes generals, aquest concepte de WO és bastant nou, tot i que el marc en què es produeix no és el procés de remunicipalització i gestió ciutadana. Aquests processos són una cosa latent i en lluita entre ciutadans i organitzacions socials des de temps remots. Es va poder trobar informació relacionada amb WO però de forma escassa, per tant es pot resumir que el concepte de WO no està molt estès i que hi ha poc material, però està present principalment a Amèrica Llatina i a Europa. Respecte a estudis de casos i documentació bibliogràfica de gran valor per assolir objectius organitzacions internacionals al voltant de l'aigua i que van ser cada vegada més rellevants (G. Perochena i R. Vera, 2018).

També s'ha revisat la bibliografia sobre el marc teòric mitjançant el qual es desenvolupen els WO, que es pot resumir principalment en: urban commons, urban and common water i remunicipalisation of public water services, que s'expliquen més endavant a la descripció del marc teòric. A partir d'aquesta primera investigació, es plantegen algunes hipòtesis per reforçar les idees i la materialització dels WO.

Com a part de l'estat de la tècnica, hem decidit orientar la investigació en un cas de referència, Terrassa, on es descriu breument el seu context, objectius, estructura, funcions i fonts de finançament i pressupost. Aquesta secció es basa principalment en els resultats d'Andrea A. Escobedo (Metodología para la evaluación del control social que se ejerce desde los Observatorios del agua, 2020) Treball final de màster.

Context

L'Observatori de l'Aigua de Terrassa (OAT) basa els seus fonaments en el moviment ciutadà "Taula de l'Aigua", que es defineix com un grup organitzat per a la recuperació pública de la gestió de l'aigua i en la formulació i participació ciutadana de polítiques sobre l'aigua. El 2015 es va obrir la possibilitat de remunicipalitzar la gestió de l'aigua a causa del final de la concessió pública a l'empresa privada "Mina Pública d'Aigües de Terrassa SA ". En aquell moment, es va discutir la remunicipalització amb el moviment ciutadà com a motor principal, aconseguint el 2017 la gestió pública del servei públic d'abastiment d'aigua a Terrassa. Per això, *Taigua* va decidir utilitzar la creació d'un observatori de l'aigua com a eina de participació ciutadana en la gestió de l'aigua.

Objectius

L'OAT es va crear el 2018, aquest Observatori de l'OAT pretén articular i promoure una nova forma de participació ciutadana en la definició de polítiques i decisions estratègiques que afecten el servei municipal d'abastament d'aigua, garantint la transparència en el model de gestió pública de l'aigua (Taigua, 2019) basat en principis rectors resumits en accessibilitat, qualitat, sostenibilitat, participació, transparència i autonomia.

Estructura

L'OAT està oberta a múltiples agents que intervenen a l'aigua com ara: ciutadans, agents socials i econòmics, grups polítics de la ciutat i sectors que consumeixen aigua. A grans trets, els pilars de l'observatori són l'ajuntament, l'empresa pública Taigua i els ciutadans. A nivell intern, té una estructura basada en el ple, el màxim òrgan de govern de l'observatori, i una comissió permanent, encarregada de dirigir, coordinar i controlar el funcionament de l'observatori.

Funcions

Les principals activitats se centren en la investigació, l'educació i la ciutadania, resumides en: sol·licitar i rebre informació sobre el servei d'aigua, exercir el control públic del servei, participar i garantir la política de transferència, proposar i emetre acords, informes, estudis, publicacions i opinions. sobre el cicle integral de l'aigua de Terrassa, entre d'altres.

Finançament

Els pressupostos municipals incorporaran les previsions d'ingressos i despeses que es considerin necessàries per al correcte desenvolupament de les funcions de l'OAT, que tindran una assignació pressupostària per estimular la participació a la seva àrea. (Ajuntament de Terrassa, 2018).

C. PARADIGMA DE RECERCA D'ACCIONS

Per a aquest treball, s'ha de fer un enfocament contrari al paradigma tradicional d'estudi del post-positivisme. S'ha considerat que s'utilitza una combinació entre el paradigma interpretatiu i el paradigma crític. Entenem que l'abast del treball és limitat, principalment a causa del temps i de la poca exploració del tema, que són els observatoris de l'aigua. Però són precisament aquests factors els que fan que la construcció del coneixement a través del paradigma interpretatiu sigui ideal, a causa del temps limitat, perquè malgrat la investigació prèvia de l'estat de la tècnica, és un cas pràctic que s'entén millor quan s'entra a l'experiència. d'un moviment social viu i creixent. Es pot concloure que es compliran criteris de qualitat com la fiabilitat (investigació emergent) i la conformitat (fonts demostrables). Juntament amb això, el paradigma crític és el que condueix principalment la raó d'aquest treball, amb l'objectiu d'extreure conclusions de la participació directa i oferir els resultats proposats per a la continuació del tema. Considerem que en aquest paradigma treballarem en base a la retroalimentació, amb la metodologia corresponent (vegeu

Figura 1) i els valors d'una investigació crítica i pedagògica que ens ajuda a comprendre la complexitat d'aquest tema.

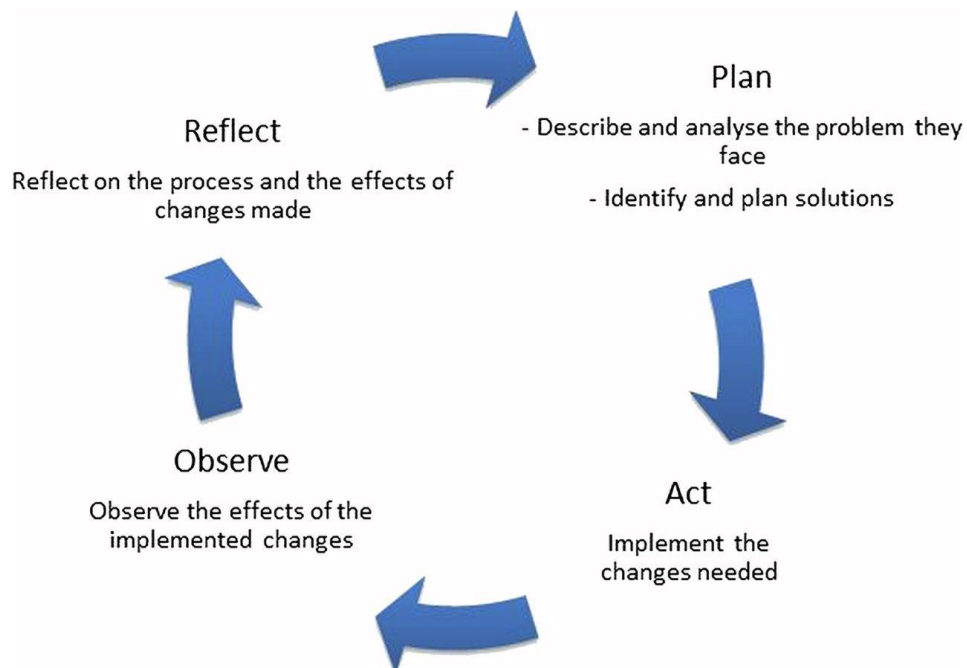

Figura 1. Procés d'investigació d'acció

D. TIPUS D'ACCIÓ DE RECERCA APLICADA

Per definir el tipus d'investigació d'acció que s'utilitza per a aquest projecte, s'ha de tenir en compte que per a aquest projecte és necessària la participació de tots els diferents grups d'interès que tenen un paper actiu en la solució. A més, hi ha diferents esdeveniments en la història de la necessitat de la creació d'observatoris en països addicionals a Espanya.

La investigació d'acció participativa (PAR) posa l'accent en la participació i l'acció de tots els membres immersos en la investigació. El PAR se centra en la investigació i experimentació col·lectiva basada en experiències i història social.

A més, PAR integra tres aspectes bàsics en el treball, el primer és la participació sobre la vida en societat i la democràcia, el segon és l'acció sobre el compromís amb l'experiència i l'història i, finalment, la recerca. A més, una de les explicacions del PAR

és el desenvolupament comunitari i els mitjans de subsistència sostenibles. (Col·laboradors de la Viquipèdia, 2021).

Dit això, es pot concloure que el tipus d'investigació d'acció que s'utilitza és el PAR, perquè es basa en una acció social o comunitària, una participació igualitària i una propietat compartida amb l'objectiu de transformar la situació actual de l'administració de l'aigua a Espanya i l'impacte sobre la vida de les persones.

E. PREGUNTA DE RECERCA

Per construir la qüestió de la investigació del projecte, primer calia entendre quin és el problema actual a resoldre i, per a això, vam aprofundir en conceptes com els observatoris de l'aigua, la remunicipalització i l'aigua com a bé comú. Després de tenir algunes reunions amb el client, conèixer els seus interessos i posar en comú tota la informació que proporcionaven, es va deduir que l'existència dels observatoris podia ser una eina per remunicipalitzar l'aigua i millorar-ne la gestió, però per a això era necessari conèixer els interessos dels implicats per construir un observatori de l'aigua, així com els avantatges de crear una xarxa d'observatoris a diferents escales. Després, la hipòtesi es va formular com "Els observatoris de l'aigua són les eines per remunicipalitzar l'aigua i crear un nou espai de participació ciutadana en la seva gestió" i, per analitzar aquesta hipòtesi, les preguntes formulades van ser:

- Quines són les motivacions socials, polítiques, econòmiques i ambientals per a la construcció d'un observatori?
- Quines són les estratègies i els avantatges de crear una xarxa a diferents escales?

Aquestes preguntes es van elaborar per comprendre millor i fer un judici correcte de la hipòtesi. A més d'això, és crucial destacar que l'observatori Terrasa és la referència principal per a la resta d'observatoris i

tot i tenir informació de fonts directes d'aquest observatori, seria erroni generalitzar els mateixos interessos i preocupacions per als altres observatoris.

F. ELS INTERESSATS

Població: Els observatoris es creen per oferir un millor servei de gestió de l'aigua i per aconseguir una major transparència per a la societat, per tant, la població és un dels principals actors en la creació de nous observatoris i els principals beneficiaris de la seva existència. Com més gran sigui la relació entre la població i els observatoris, millor serà el seu funcionament, i aquesta millor relació és una de les causes de l'existència d'observatoris, ja que la relació entre la població i l'administració és escassa. És de la població que neixen les iniciatives per a la creació d'observatoris pel seu gran interès per millorar la gestió de l'aigua al seu territori.

Observatoris: Els observatoris són els principals actors del nostre cas pràctic, concretament els observatoris de Terrassa, Girona, Madrid, València, Osona i Barcelona. Tenen un paper fonamental en la millora de la gestió de l'aigua, ja que són les organitzacions que serviran per proporcionar una major transparència i un millor servei. Alguns estan en procés de formació, com Osona, i d'altres ja estan en funcionament, com Terrassa, de manera que no tenen el mateix grau de formalització i influència. Tot i això, l'objectiu és que tots arribin a la posició de consultar, assessorar, deliberar, proposar i arribar a acords que consideri el govern municipal. La relació dels observatoris és bona i fluida amb la població, els experts i els moviments socials, i esporàdica entre els propis observatoris. aquesta comunicació entre ells millora i poden intercanviar opinions i idees.

Administració: L'administració inclou totes les entitats públiques i privades que participen en la gestió de l'aigua en un territori i que seran diferents en cada cas:

- Osona: Agencia catalana del agua, Departamento de agricultura, ganadería, pesca y alimentación, Consejo comarcal de Osona, Ayuntamiento de Osona, EPEL Onaigua
- Madrid: Canal d'Isabel II
- Girona: Ajuntaments de Girona, Salt i Sarrià de Ter, té una organització metropolitana
- Comunitat Valenciana: Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Cambi Climàtic i Desenvolupament Rural, Consell de la Generalitat Valenciana, EMIMET
- Barcelona: Agbar, Ajuntament de Barcelona
- Terrassa: Taigua, Ajuntament de Terrassa

Moviments socials: aquest grup d'interessats té una posició estratègica en la creació d'un observatori, ja que són els motors del projecte i els que ajudaran les línies estratègiques de desenvolupament. Sovint hi ha una manca de suport per part de l'administració o una manca de comunicació. Hem identificat diferents agents per a cada territori:

- Osona: grups de defensa del territori, associacions de veïns, associacions de pescadors, centres excursionistes, centres educatius Escoles Verdes, Consorci del territori, Plataforma Volem l'Aigua Neta.
- Madrid: Red Agua Pública de Madrid (RAPM)
- Girona: Sequia Monar, AeV Girona

- Comunitat Valenciana: Xarxa Valenciana per l'Aigua Pública
- Terrassa: Taula de l'Aigua
- Barcelona: Movimiento por el Agua Pública y Democracia (MAPID), Parlamento Ciudadano Metropolitano, Ingeniería Sin fronteras (FSE), Ecologistes en Acció, La Hydra

Experts: la posició dels experts és molt rellevant en la creació de l'observatori, ja que són un dels principals promotors i s'encarreguen de promoure les idees i objectius de l'observatori i de transmetre a la població les necessitats de la seva creació. En aquest projecte, Edurne i Beatriz han estat els mentors, experts i implicats en la creació d'alguns observatoris. Al mateix temps, ens han proporcionat contacte amb altres experts dels altres observatoris.

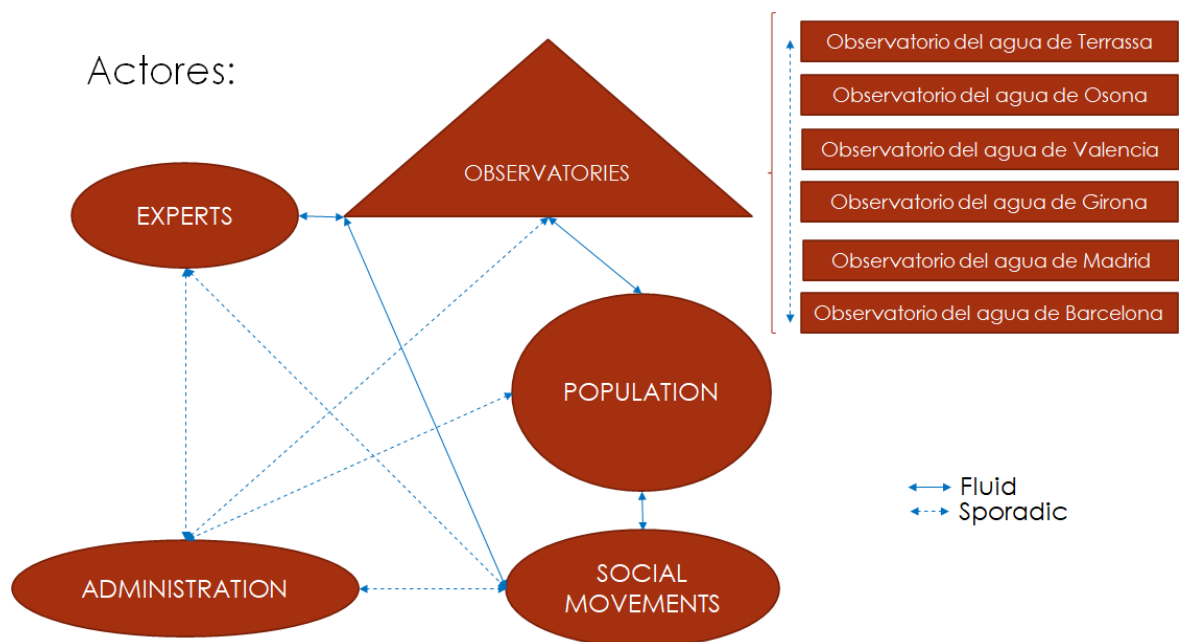

Figura 2. Sociograma

G. TRES DIMENSIONS

A la **dimensió personal**, el projecte pot tenir molts avantatges per a tota la ciutadania en general. Una millor gestió de l'aigua que augmenta la seva accessibilitat, redueix les tarifes de l'aigua i millora la seva qualitat té un gran impacte en la societat. A més, la figura de l'observatori busca canviar la cultura de l'aigua i deixar de concebre l'aigua com a material i convertir-la en un bé comú, un recurs, un dret, una aportació i un deure. Aquest canvi de mentalitat transformaria la manera en què els éssers humans es relacionen amb l'aigua i conduiria a un ús més eficient i conscient de l'aigua. A la **dimensió política**, el canvi ve donat per la remunicipalització de l'aigua, és a dir, la recuperació dels serveis bàsics des del nivell municipal o local. Serien necessaris canvis en l'estructura de govern actual per donar pas a una governança emergent com l'OAT, amb un model de governança públic. El que es proposa és que la lògica d'aquesta governança pública comuna serveixi per reconfigurar i recrear vincles entre l'aigua i la societat. D'aquesta manera, l'objectiu és democratitzar les institucions i el servei des de la lògica d'accés universal. Tot això implica treballar en diferents línies: teòric, normatiu, de govern i teixit social per crear formes de governança, presa de decisions i desenvolupament de polítiques públiques.

A la **dimensió professional**, la creació d'observatoris i una xarxa permetria l'intercanvi i la discussió de les diferents maneres en què actua cada observatori, afavorint l'aprenentatge entre els professionals implicats. La col·laboració és un dels elements clau de la xarxa d'observatoris, ja sigui entre professionals de diferents disciplines o de la mateixa disciplina però de territoris diferents. Un altre dels grans avantatges de la creació d'observatoris és la creació de nous llocs de treball i l'augment del nombre de professionals en un sector tan rellevant com és la gestió de l'aigua.

H. CICLE DE RECERCA D'ACCIÓ

I. Si no tinguéssim recursos ni limitacions de temps per dur a terme aquest Projecte d'Investigació d'Accions, primer hauríem trigat més a conèixer els observatoris de l'aigua i familiaritzar-nos amb cadascun d'ells. Creiem que és essencial entendre en quina etapa es troba cada observatori, les seves prioritats i quines dificultats s'enfronten i que els impedeixen voler formar part d'una xarxa d'observatoris de l'aigua. També hauríem trigat més a preparar les entrevistes i reunir-nos personalment amb les persones entrevistades. Hauríem arribat a més observatoris i a les institucions governamentals implicades per obtenir més opinions i diferents punts de vista. Algunes de les accions dutes a terme per aconseguir les anteriors esmentades serien les següents:

- Com es va esmentar al principi, les entrevistes haurien estat presencials i s'haurien dut a terme en entorns confortables i amb un aperitiu o menjar. A més, es tractaria de realitzar entrevistes o grups de discussió amb ciutadans de les diferents comunitats autònomes.
- Prova pilot amb un pla de comunicació dirigit a ciutadans on s'introdueix un cicle educatiu sobre la importància de l'aigua com a bé comú. Podria utilitzar publicitat, com ara articles, televisió, ràdio, anuncis publicitaris, etc. I, al final de la prova pilot, mesurar la satisfacció dels ciutadans respecte a la informació rebuda.
- Els tallers sobre qüestions com la resiliència, el treball en equip, la comunicació eficaç i altres relacionats amb els observatoris, les institucions governamentals implicades, els ciutadans i, finalment, com l'acció anterior, mesuren la satisfacció d'aquests tallers.

Totes aquestes accions, perquè és molt important aprofundir en allò que dificulta exactament la creació d'aquesta xarxa, a part del fet que requereix temps i esforç per a cadascun dels participants de l'observatori.

I. METODOLOGIA DE RECERCA APLICADA

Aquesta secció es divideix en diferents subapartats per tal de presentar una visió clara de les metodologies d'investigació-acció utilitzades seguides dels resultats, les reflexions i els passos següents. A més, el diagrama següent mostra una bona imatge que mostra les diferents fases que s'haurien de tenir en compte a l'hora de desenvolupar un projecte basat en investigacions d'acció.

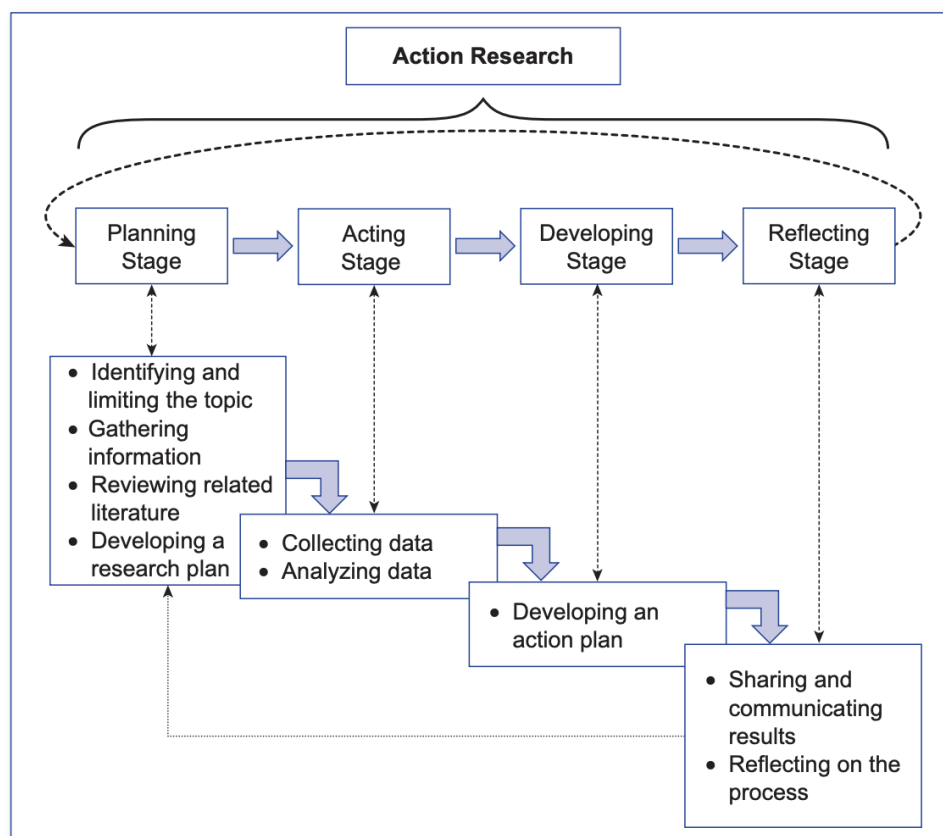

Figura 3. Metodologia d'investigació d'acció

La metodologia de recerca aplicada al nostre Projecte de Recerca en Accions ha estat purament qualitativa ja que hem recollit i analitzat documents i hem realitzat entrevistes estructurades. La planificació de les nostres metodologies d'investigació d'acció i la definició de les eines d'investigació d'acció es presenten a les dues subseccions següents.

A. PLANIFICACIÓ

L'etapa de planificació consisteix a identificar i limitar el tema escollit, així com recopilar informació, revisar la literatura relacionada i desenvolupar un pla de recerca. Aquest és el primer pas que es va fer quan es va iniciar aquest projecte. Beatriz Escribano i Edurne Bagué ens van presentar el projecte i ens van ajudar a establir els límits del projecte.

A les primeres sessions, reunions d'equip, ens vam familiaritzar amb els observatoris i les seves estructures. També vam conèixer les seves relacions amb els ciutadans i les institucions governamentals respectives (és a dir, ajuntaments, consell comarcal, etc.), la participació essencial en aquests observatoris i per què es creen i quins són els seus objectius quant a la gestió de l'aigua. I al final, vam arribar amb una hipòtesi que explicaria si s'accepta o es rebutja i per què al final d'aquest article. La hipòtesi és la següent:

"Els observatoris de l'aigua són l'eina per tornar a municipalitzar l'aigua i crear un nou espai de participació ciutadana en la seva gestió "

La segona part del nostre projecte consistia a decidir com connectaríem amb els diferents observatoris i les seves respectives institucions governamentals per esbrinar si és possible crear una xarxa d'observatoris d'aigua i si calia acceptar o rebutjar la nostra hipòtesi.

Des del principi vam creure que la millor manera de connectar-se i comunicar-se amb els agents implicats era entrevistant personalment membres dels observatoris i també les persones respectives implicades d'aquestes institucions governamentals. L'organització que preparava i feia aquestes entrevistes va ser clau i es va encarregar de realitzar les entrevistes en un parell de setmanes.

I, per últim, però no menys important, la part final del nostre projecte va consistir en analitzar les expressions verbals i corporals de les persones entrevistades. En fer-ho, podríem saber qui estava còmode responent a les nostres preguntes, qui estava disposat a proporcionar tanta informació com pogués i qui no; i ens va ajudar a fer-ho entendre millor el paper dels observatoris i en quina fase es troben cadascun d'ells.

En les properes seccions definim les eines / metodologies d'investigació en acció, els criteris d'èxit i presentem els resultats del nostre projecte juntament amb una reflexió final i un següent pas.

B.MARC TEORRIC I EINA DE RECERCA EN ACCIÓ

a. Marc teòric

Per al marc teòric en què treballarem, es va decidir contextualitzar el treball amb els valors que governen majoritàriament els projectes d'observatoris. Per a això, es va decidir investigar en la línia de (re) municipalització i democratització dels serveis i els codis dels béns comuns. Creiem que aquests conceptes són els pilars que regeixen principalment la creació d'observatoris perquè estan relacionats amb la presència de persones en els espais de presa de decisions, el desig de govern democràtic, altres formes d'entendre l'aigua i els serveis i recuperar el que s'ha alienat. des de la vida diària.

El comú

Els béns comuns descrits per Marco Aparicio et al (Code of the Commons, 2020 és: *"Pràctiques que estableixen realitats capaces de proporcionar-nos millors eines per a la satisfacció de les nostres necessitats com a individus i com a societat "*.

En el sentit ampli del concepte, el comú - en aquest cas urbà - significa un millor

distribució de recursos, combinada transversalment amb atenció col·lectiva i un procés de renovació democràtica del paradigma actual dels serveis. Trobem la proposta de Laval i Dardot (Comú: assaig sobre la revolució al segle XXI, 2015) quan argumenten que *"les condicions per a una transició de paradigma passen per la comprensió que el comú és un principi polític a partir del qual organitzar el sistema social, polític i econòmic "*. Es tracta, doncs, d'un procés de transformació de l'ús de recursos i serveis col·lectius, necessaris per al benestar social, i que estan sota la gestió tant de l'estat com del sector privat. Però els béns comuns (urbans) no s'han d'entendre com a complement de l'Estat i del mercat, sinó com un canvi d'aquest paradigma com a alternativa de gestió. Es sustenta fonamentalment en l'autoorganització col·lectiva i els espais de presa de decisions col·lectius per satisfer les necessitats. El comú ha transcendit conceptualment i avui es pot trobar en projectes polítics com la (re) municipalització. Per tant, l'objectiu principal és aconseguir els béns comuns del públic, és a dir, reconceptualitzar la pràctica del públic a través dels béns comuns davant la subordinació de recursos i serveis a la lògica neoliberal (descomodificació) (E. Bagué, 2020) .

S'aplica en el cas de l'aigua, l'aigua s'ha de reconceptualitzar no com un bé homologable gestionat pel col·lectiu, sinó com un bé no apropiable l'atenció del qual s'ha de garantir i, per tant, per a la cura de les persones i els ecosistemes; tractar el que entenem la relació amb el govern, la democràcia i la presa de decisions al seu voltant (E. Bague, 2020).

Remunicipalització del servei d'aigua

Originari d'Amèrica llatina, la remunicipalització es pot considerar com una eina per transgredir el paradigma de la gestió dels serveis urbans.

La remunicipalització amplia el caràcter democràtic de l'estructura de gestió de les institucions. Es tracta d'anar més enllà de la lògica de l'Estat i la seva relació amb el públic, que s'ha basat en l'eliminació de recursos i serveis, com el subministrament d'aigua, de l'àmbit local i també en la mercantilització del privat (Edurne, 2020). En aquest mateix cas, el marc de compliment social del Dret Humà a l'Aigua s'utilitza per donar suport a aquesta eina, desviant així la mercantilització de l'aigua. Aleshores es tracta de donar control als ciutadans informats amb recursos per establir nous paràmetres, indicadors i mesures per protegir el dret d'accés a l'aigua. La remunicipalització conceptualitza els modes de governança que sorgeixen en entorns institucionals públics comuns. Això obriria el debat sobre què i com hauria de participar el govern i com escalar la gestió a la municipalitat. Per tant, es proposa un canvi estructural amb noves dinàmiques de treball i operabilitat respecte a les existents. Així doncs, concloquem principalment com va dir Edurne Bagué (2020):

"La remunicipalització de l'aigua genera espais que impulsen i promouen debats en les dimensions creadores de paradigmes i que, inherentment, es tradueixen en la necessitat de replantejar-se el sistema institucional, el sistema regulador i el sistema social i obrir un espai més ampli i profund al voltant de l'aigua, en conjunt, sobre la relació i la construcció del territori, la reformulació en la concepció i normativització dels drets."

Figura 4. Nova relació de paradigma entre ciutadà i municipi

b. Eina d'investigació d'acció

Action Research ens permet utilitzar moltes eines ja que el projecte es porta a terme en lloc d'utilitzar només un mètode únic per recopilar i analitzar les dades. Per al desenvolupament d'aquest projecte, ha estat important prioritzar i centrar-se en les eines següents:

1. **Recollida i anàlisi de documents.** Aquesta eina es va utilitzar al principi d'aquest projecte amb l'objectiu d'aprendre en primer lloc sobre els observatoris: comprendre com es creen, s'estructuren i, en segon lloc, com funcionen; i en segon lloc, sobre l'aigua com a bé públic, inclosa la democratització de l'aigua, la remunicipalització de l'aigua i la importància de la gestió de l'aigua i la participació ciutadana.

Alguns dels documents analitzats eren *Reglament de l'Observatori de l'Aigua de Terrassa* ", *La Remunicipalització de l'Aigua en el marc de la Re-Definició de la Democràcia. El Cas De Terrassa* ", *El agua urbana y su reconceptualización como común* ", *Códigos comunes* ", *Observatori de l'Aigua de Terrassa* ", "*Observatori Integral de l'Aigua de la comarca d'Osona*", "*Observatori Ciutadà de*

l'Aigua de la Comunitat Valenciana ", "Nota sobre el projecte d'observatori ciutadà de l'aigua de la Comunitat de Madrid", "Notas proyecto observatori metropolità de l'aigua", "Proposta per a la constitució d'un òrgan de participació ciutadana en la gestió del cicle integral urbà de l'aigua a la Comunitat de Madrid" i "Taller estatal observatorios del agua ". Aquests documents els van ser presentats pels nostres mentors Beatriz Escribano i Edurne Bagué i van ser la base d'aquest projecte. Després de llegir-los, vam poder entendre el propòsit d'un observatori de l'aigua i els seus objectius principals.

2. Entrevistes estructurades. Aquesta ha estat una eina essencial per veure què tenen en comú o no els observatoris de l'aigua i quins reptes i dificultats s'enfronten per crear una xarxa d'observatoris de l'aigua. A més, aquestes entrevistes també van ser importants per conèixer en quina fase es troben cadascun dels observatoris i quines són les seves posicions respecte a la creació d'aquesta xarxa.

Hi va haver dos tipus d'entrevistes realitzades. El primer es va fer amb les persones dels observatoris i, el segon, es va fer amb els que treballaven per a l'administració que també estaven implicats en el respectiu observatori. Era important distingir-los perquè tenen una relació diferent amb l'observatori i també poden tenir punts de vista diferents a l'hora de respondre a les nostres preguntes.

Les persones entrevistades provenien dels següents observatoris i institucions:

Entitat	Entrevistat
Observatori de Girona	Edurne Bagué

Observatori de Terrassa	Paco i Sonia
Observatori de València	Francesc La-Roca
Administració de Girona	Martí Terés
Observatori de l'Àrea Metropolitana de Barcelona	Quim
Observatori de la Comunitat de Madrid	Enrique i Gonzalo
Ajuntament de Terrassa	Anna Crispi

Figura 5. Entitats entrevistades

Totes les entrevistes es van realitzar en línia a causa de la situació actual de la pandèmia. L'organització de les entrevistes es va fer de la següent manera. En primer lloc, es va acordar que un de nosaltres es posaria en contacte amb els diferents observatoris i agents governamentals per tal de programar les diferents entrevistes. També es va acordar que seríem el més flexibles possible i assistiríem i participaríem a tantes entrevistes com fos possible per tal de facilitar aquest procés. Totes les entrevistes es van realitzar en aproximadament tres setmanes.

En general, la majoria dels representants dels observatoris van acceptar reunir-nos per a les entrevistes. Malauradament, no va tenir tant èxit entrevistar tanta gent de l'administració o d'altres institucions com dels observatoris. Creiem que això es deu al fet que és important que els observatoris comparteixin les seves experiències i pensaments. També agraeixen ser escoltats a l'hora de parlar de la importància de l'existència dels observatoris de l'aigua.

Finalment, un cop fetes les entrevistes, les vam analitzar en un document Excel per resumir tots els aspectes i aportacions importants proporcionats per les persones entrevistades.

C. CRITERIS D'ÈXIT

Després d'analitzar i resumir tots els aspectes rellevants de les entrevistes, hem utilitzat les eines següents per avaluar els resultats.

- Resum d'Excel
- Taula de comparació
- Avaluació multicriteri social
- Avaluació del llenguatge corporal

El resum Excel ens va ajudar a analitzar totes les entrevistes realitzades i reunir tota la informació important i poder comparar-la entre els diferents observatoris i les institucions governamentals.

Un cop fet el resum Excel, això ens va permetre crear una taula de comparació clara on hem pogut identificar els aspectes clau dels agents entrevistats. També ha estat molt útil a l'hora de visualitzar la posició de cada institució governamental i observatori de l'aigua. En crear aquesta taula, a la columna esquerra, vam afegir diferents aspectes que es van discutir durant les entrevistes i creiem que eren importants assenyalar.

	Osona	Comunitat Valenciana	Comunitat de Madrid	Barcelona Metropolitana	Terrassa	Girona Metropolitana
Estat	En procés de creació	Estancat	En fase de planificació	En fase de planificació	Creado	En fase de planificació
Conducció social actors	Plataforma Volem l'Aigua Neta, l'Aigua Clara	Xarxa Valenciana per l'aigua pública	Red Agua Pública Comunidad de Madrid	Moviment per l'aigua pública i democràtica	Taula de l'aigua	AeV

	Nostra & Grup de Defensa del Ter					
Definició de observatori	- Lloc de reunió - Eina per a la participació ciutadana participació - Nous coneixements i estudis	Missió OCACV: Contribuir a la definició i implementació de Comunitat Valenciana d'un model de gestió pública directa, eficaz, transparent i participativa, adaptat a les noves condicions climàtiques	Òrgan de participació S'analitzen i s'informen els problemes existents. S'avalua la gestió i la qualitat del servei i es proposen mesures per a la gestió del cicle integral de l'aigua urbana.	En procés de definició	L'OAT és, un òrgan de participació municipal amb l'objectiu de definir una nova cultura de participació ciutadana en la gestió dels bens comuns a la ciutat i, per tant, un repte democràtic, social i polític	
Extensió territorial	Comarcal	Comunitat Valenciana	Supramunicipal Comunitat de Madrid	Metropolitana	Municipal	Àrea Metropolitana de Girona
Govern Cossos al Administració i d'aigua	Consell Comarcal Ajuntament	Ministeri de Agricultura, Medi ambient, Clima Canvi i Rural Desenvolupament, Consell de la Generalitat Valenciana, General Direcció de Aigua.	Municipis Govern de Madrid Administració general de l'Estat		Ajuntament de Terrassa	Girona, però a definició procés
Relació amb el cos administratiu	Estan treballant entre ells. Bé	Tenen discrepàncies que els han endarrerit	En definició	Sense definir	L'administració encara decideix	Hi ha predisposició municipal

	relació	operació			sense consultar. estat de gestació de les relacions entre l'Ajuntament, l'EPEL i l'OAT	govern. Tot i això, la dinàmica general de treball és especialment tancada. És difícil entendre el treball transversal.
(Proposta) Actors en participació	Administració, centres de recerca, agents socials, agents econòmics del sector	Organitzacions interessades en la gestió del cicle urbà integral de l'aigua, com ara centres d'investigació, agents socials, agents econòmics del sector amb exclusió de l'administració i els partits polítics.	Organitzacions interessades en la gestió del cicle urbà integrat de l'aigua, com ara centres d'investigació, agents socials, agents econòmics del sector amb exclusió de l'administració i els partits polítics.	En procés de definició	L'OAT és, per definició, un procés híbrid format per organitzacions socials, econòmiques i polítiques	En procés de definició
Finançament	Sector públic, sense contribució econòmica ni ajuda del sector privat.	Sector Públic	Sector Públic	En procés de definició	Sector Públic	En procés de definició
Principal empresa de gestió de l'aigua	EPEL Onaigua	EMIMET	CYII SA y CYII.	AGBAR	EPEL TAIGUA	Trargissa

Figura 6. Resum dels observatoris

I finalment, al final d'aquest informe, hem desenvolupat una avaluació social multicriteri que ajudarà els diferents observatoris a entendre en què l'escenari que

tenen i la intensitat de la seva participació a la xarxa d'observatoris de l'aigua.

A les seccions següents es discutiran i definiran els resultats i els passos següents en què hem incorporat aquesta avaluació multicriteri.

Pel que fa a les entrevistes, destaquem que ha estat particularment difícil contactar amb l'administració pública. Amb les dues úniques entrevistes que vam obtenir, vam avaluar que ha estat de gran valor poder obtenir la seva posició respecte als observatoris, tot i que hauria estat de molt més valor, i fins i tot podria ser l'eix principal del treball, haver contactat amb més administracions públiques. També arribem a importants reflexions per a l'anàlisi de l'obra.

També hem volgut avaluar el llenguatge corporal dels nostres entrevistats per emfatitzar quins temes generen algun tipus de reacció. Aquesta anàlisi és particularment qualitativa i amb una apreciació subjectiva del grup, però ens ha estat molt útil poder avaluar altres consignes a les quals no solem prestar prou atenció, en general, i avaluar què és molt incòmode i el que és més agradable.

Núm	Llegenda
1	Molt tímid
2	Tímid
3	Mitjana
4	Confiat
5	Molt confiat

Figura 7. Llegenda dels indicadors qualitatius

Ubicació	Estat de l'entrevista	Verbal Expressió	Llenguatge corporal
Girona	Fet	5	5

Terrassa	Fet	4	2
Terrassa	Fet	5	4
València	Fet	5	3
AMB	Fet	3	3
Madrid	Fet	4	4
Osona	No hi ha informació de contacte	-	-

Figura 8. Resum del llenguatge corporal dels observatoris

Ubicació	Estat de l'entrevista	Verbal Expressió	Llenguatge corporal
Girona	Fet	3	4
Terrassa	Fet	3	2
València	N / A	-	-
Osona	No hi ha informació de contacte	-	-
Madrid	No hi ha informació de contacte	-	-

N / A Sense resposta

Figura 9. Resum del llenguatge corporal de l'administració

D. RESULTATS

Actualment podem trobar diferents observatoris de l'aigua distribuïts pel territori espanyol. És cert que la majoria d'aquests observatoris encara estan en fase de planificació. La majoria es troben a Catalunya, que lideren la tendència, amb Terrassa al capdavant. Concretament, podem trobar un total de 6 observatoris, tal com es deia 4 d'ells a Catalunya, un a València i l'últim a Madrid. Aquests observatoris, en general, segueixen la idea de la remunicipalització de l'aigua pública per tal de proporcionar un millor servei de manera transparent, centrat en el control públic amb una participació

ciutadana activa en lloc de centrar-se en el benefici econòmic empresarial. La idea principal és que els observatoris siguin una eina de participació per als ciutadans. El paper final pot variar en funció de l'observatori, però tots comparteixen els mateixos valors principals. Hi ha un repte en la cooperació entre els observatoris i les administracions locals, que s'utilitzen per controlar el servei pel seu compte. Algunes de les institucions governamentals no són partidàries de la creació dels seus respectius observatoris.

Els observatoris tenen com a model el municipi de Terrassa i, al mateix temps, aquest s'inspira lliurement en l'observatori de París. Per tant, els desenvolupadors d'observatoris tenen poques guies a seguir. No obstant això, cada observatori ha d'afrontar els seus propis problemes i trobar les seves pròpies solucions tot i que els problemes són comuns o molt similars. Tot i que aquests observatoris s'han convertit en una realitat, el procés de creació ha estat un camí llarg i dur, també des del punt de vista polític de l'administració. Pel que fa al context polític, la comunicació entre els observatoris i l'administració s'ha tornat particularment més fàcil amb els partits polítics de mentalitat oberta. Això vol dir que avui en dia no hi ha cap projecte d'observatori que interaccioni amb els partits polítics adequats i, tenint en compte el procés que encara no s'ha iniciat a Madrid,

Les entrevistes han proporcionat informació més específica sobre diferents temes. Des de la mà dels observatoris, la principal motivació per crear-los era garantir la capacitat de subministrar aigua a tots els ciutadans i ecosistemes sense exempcions. Donar-los l'oportunitat de participar en el procés de presa de decisions per desenvolupar-lo d'una manera més justa social. Bàsicament podem resumir que l'observatori es desenvolupa sota el paraigua dels 17 ODS (Objectius de desenvolupament sostenible). D'altra banda, la motivació de l'administració és tenir

més control dels recursos públics, els guanys que van obtenir en transparència i la imatge que s'ofereix als ciutadans que ara participen.

Les entrevistes han proporcionat informació més específica sobre diferents temes. Per una banda, la principal motivació dels observatoris a crear va ser garantir la capacitat de subministrar aigua a tots els ciutadans i ecosistemes, considerant-la com un dret humà. L'aigua s'ha d'entendre tenint en compte tots els seus cicles, des del transport i la recuperació fins als aspectes ambientals, etc; sense excepcions. Donant-los l'espai intrínsec per participar en el procés de presa de decisions com a procés de proposta, per desenvolupar-lo d'una manera més justa social. Bàsicament podem resumir que l'observatori es desenvolupa principalment sota el paraigua del 6 ODS (Garantir la disponibilitat i la gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a tothom). D'altra banda, la motivació de les administracions entrevistades és tenir més control i supervisió dels recursos públics i acabar amb la privatització de la gestió de l'aigua.

Les entrevistes van seguir amb la idea d'identificar les principals diferències entre la gestió de l'aigua abans i després dels observatoris, ja que un projecte es feia realitat. Així doncs, com es va esmentar anteriorment, es basa en la resposta de Terrassa perquè és l'observatori més desenvolupat. De moment, encara no hi ha grans diferències factibles. Els observatoris converteixen allò que ha estat privat en bé comú, però no només proporcionant aigua, sinó també garantint-ne l'accés i fent-lo capaç de fer realitat totes les realitats. Els observatoris es preocupen de com s'obté l'aigua, de com es tracta l'aigua després del consum humà i de com donem remans a l'ecosistema assegurant-nos que es produeixi el menor impacte possible.

Quant a la continuïtat dels observatoris, ni tan sols està consolidada. Els observatoris encara han de desenvolupar-se a partir de la fase de planificació per convertir-se en una realitat, com va fer Terrassa. Van dir que haurien de trobar la manera d'adquirir més responsabilitats i poder en el procés d'elaboració de polítiques, amb una enorme base ciutadana que faci un pas endavant i trobi la manera de fer-los capaços de fer aquest pas. I per últim, però no menys important, alguns d'ells afirmen que han d'implicar més grups d'interès com a associacions, activistes, personatges públics, empreses locals i acadèmics.

Al final de cada entrevista d'observatoris, se'ns va plantejar una pregunta general i no específica sobre la possibilitat de crear una xarxa dins dels observatoris. I després d'analitzar tots els resultats obtinguts de les entrevistes podem confirmar que no hi ha un consens general. Els observatoris van acordar la creació d'aquesta xarxa, no obstant això ni en l'escala ni en la urgència. València diu que és necessari tenir-lo a nivell autonòmic, o màxim a nivell nacional dins d'Espanya, però de nou, sense urgència. Justifiquen que una gran xarxa seria interessant en un futur llunyà, un cop consolidats els observatoris català i espanyol, en cas contrari perdran la solució dels problemes d'altres actors. Per contra, Girona explica que tenir una xarxa es convertirà en un element superior que els pugui protegir i donar suport.

Per un punt de vista més realista, hauríem de fer una ullada a Terrassa. Un dels seus representants va confirmar que durant el procés ja van crear una xarxa local i va assegurar que treballar dins d'una xarxa facilita tot el procés, sobretot si els objectius i els objectius són comuns i clars. A més, els líders de Terrassa també van assegurar que una xarxa a gran escala seria útil i fins i tot necessària. Destacant que com més àmplia sigui, millor serà per a totes les parts implicades.

A l'entrevista hi havia una pregunta sobre la metodologia d'implementació dels observatoris. Els resultats són diversos i dispersos. Tot i que hi ha qui no ha esmentat cap metodologia concreta, d'altres, però, han tingut processos per definir una metodologia orientativa. En aquest sentit, la majoria d'observatoris es basen principalment en el dia a dia amb un objectiu clar.

Per a les administracions, volíem determinar si hi havia algun tipus de cultura d'implementació de mecanismes com ara observatoris de participació ciutadana. En aquest sentit, no podem treure conclusions majors perquè només hem tingut l'oportunitat de parlar amb dues administracions. Tot i això, analitzant ambdues entrevistes, ambdues administracions van estar a favor d'aquests mecanismes ciutadans com a eines vàlides i útils per canviar la dinàmica del control de la gestió de serveis, tot i que, en contrast amb el cas de Terrassa, canviar la dinàmica no és una tasca fàcil.

Tots els esmentats i les diferents eines utilitzades són útils per emmarcar la situació dels observatoris, conèixer el seu procés i la realitat territorial, trobar similituds i diferències entre ells i, en el cas de Terrassa, aprofundir en la materialització d'un observatori. Això ens ha servit per tenir la base per poder donar suport a com analitzar millor la nostra hipòtesi inicial. "Els observatoris de l'aigua són l'eina per poder remunicipalitzar l'aigua i crear un nou espai de participació ciutadana en la seva gestió"

Sens dubte, creiem que els observatoris són una eina per democratitzar la gestió dels serveis i implicar els ciutadans. Els valors que regeixen els observatoris són clars i contundents en termes d'una nova concepció de participació i gestió de l'aigua. En aquest sentit podem dir que el

els observatoris són una eina de participació ciutadana. Al contrari, tampoc no podem assegurar que els observatoris siguin eines per remunicipalitzar l'aigua. Creiem que no hi ha dubte que la creació d'un observatori com a mecanisme de pressió i vigilància per a les concessions privades de gestió de l'aigua és molt útil, especialment en aquells casos on hi ha una clara manca de transparència. A més, en el cas de Terrassa, la pressió dels moviments socials que utilitzen l'observatori com a instrument va conduir a la remunicipalització de l'aigua. Tanmateix, a Espanya hi ha una manca de casos que corrobori que la creació d'un observatori està intrínsecament lligada a la remunicipalització de la gestió de l'aigua, ja que la remunicipalització a Terrassa va anar acompanyada del final de la concessió privada de l'aigua.

E. REFLEXIÓ

En resum, podem concloure que els WO són una eina de múltiples parts que pretén resoldre problemes complexos com, per exemple, la gestió de l'aigua. Durant el projecte ens hem adonat que un problema trivial que sembla ser el cicle de l'aigua dins d'una ciutat no és el que pot semblar. Els empresaris amb un enfocament obert de resolució de problemes i que implementen els processos més innovadors desenvolupats en el sector de la presa de decisions, solen aconseguir la participació ciutadana en aquest procés, dotant-los de veu i poder. Com demostra el projecte, almenys teòricament i objectivament demostrat a l'OAT, aquestes metodologies són efectives i la retroalimentació de ciutadans i administradors és tan bona com els resultats.

Així doncs, segons la nostra modesta opinió i després d'analitzar les dades restades, suggerim que els WO s'haurien de desenvolupar en virtut d'un projecte nacional per a un pla de desenvolupament futur més sostenible sota pilars de justícia social, amb l'objectiu de canviar cap al

administració pública deliberativa. Els WO es convertiran en l'eina per liderar aquesta transició a l'administració, que és la part més reticent implicada. A més, aquest projecte nacional ajudarà a desenvolupar la important i necessària xarxa que poden necessitar els observatoris d'aigua per materialitzar les seves idees. De fet, aquest projecte també ajudarà a eliminar barreres i desconfiança entre els diferents líders. Al mateix temps, incentivarà la resta de municipis catalans i espanyols a recuperar el control de la gestió de l'aigua a les seves ciutats.

Tot i que encara no es pot veure, WOs podria ser el començament d'una nova era. Totes aquelles empreses privades podrien perdre tot el poder que han estat prenent de l'administració pública i que actualment es beneficien d'un context de corrupció i obtenen beneficis.

F. SEGÜENT PAS

Si es considerés una xarxa d'observatoris de l'aigua com un dels escenaris futurs, seria molt útil desenvolupar una avaluació social multicriteri per ajudar a cadascun dels observatoris a determinar la presència i la implicació en les xarxes d'observatoris d'aigua que podrien ser.

Mitjançant l'elaboració d'aquest projecte i gràcies a les entrevistes realitzades, ha quedat clar que la majoria dels observatoris de l'aigua van acordar que la creació d'una xarxa podria ser un avantatge per a tots ells. Tanmateix, alguns d'ells no van estar d'acord perquè en aquest moment no tenen recursos ni temps per assistir a més reunions i compartir les seves experiències a causa de l'alt volum de treball que ja tenen.

És per això que vam trobar una solució que conté tres escenaris diferents que podrien ajudar els observatoris a crear aquesta xarxa tenint en compte les diferents etapes de cada observatori.

Per fer-ho, hem desenvolupat la taula que es mostra a continuació que recull tots els criteris que cal tenir en compte amb diferents alternatives. I finalment proporciona una guia que poden utilitzar els observatoris per tal de fer-ho determinar quin nivell d'implicació podrien proporcionar.

	No hi ha xarxa	Comunicacions esporàdiques entre observatoris	Àmplia xarxa de observatoris
Fase Observatoris	Fase 1	Fase 2	Fase 3
Relació amb agents	Realment no desenvolupat	Desenvolupament	Desenvolupat
Nivell de transparència	baix	Mitjà	Alt
Compromís i responsabilitat	No compromís realment	Comença a ser un compromís	Molt compromès
Aprenentatge Col·laboratiu	Baix	Mitjà	Alt

Figura 10. Avaluació multicriteri social

Es van escollir els cinc criteris de la columna esquerra de la taula anterior perquè són factors importants que poden determinar el nivell d'implicació a la xarxa d'observatoris d'aigua. Es descriuen a continuació:

Criteri 01: Fase d'observatori. Es refereix al nivell de la fase d'entrenament en què es troba l'observatori. Entre 1 si encara voleu dur a terme una idea, 2 si està en procés de creació i 3 si ja està creat i en funcionament.

Criteri 02: relació amb agents. És la relació entre els diferents observatoris d'aigua i els agents amb els quals han de treballar per garantir un bon rendiment de l'observatori. Els agents poden ser moviments socials, entitats governamentals, població i la seva participació. Avaluarem aquesta relació en funció de si és alta o baixa o si es troba en una situació de desenvolupament.

Criteri 03: nivell de transparència. Els observatoris volen que l'administració proporcioni informació transparent sobre aigua, preus, gestió, comunicació i acords, etc. a la població.

Criteri 04: Compromís i compromís. Mesurarem el compromís i el compromís de cada observatori i dels agents respectius pel que fa a la gestió de l'aigua i el nivell de poder per prendre decisions.

Criteri 05: Aprenentatge col·laboratiu. Capacitat de col·laboració entre els observatoris per intercanviar informació i aprendre els uns dels altres. L'existència de la xarxa és clau perquè els observatoris es puguin donar suport mútuament, a més de no sentir-se sols en aquest repte social, democràtic i polític per millorar la gestió de l'aigua.

D'altra banda, tenim tres alternatives diferents. Es presenten a la taula de la fila superior i s'expliquen a continuació:

Alternativa 01: no hi ha xarxa. Aquesta primera alternativa es basa en el supòsit que no hi ha prou recursos per poder tenir una xarxa nacional d'observatoris d'aigua.

Alternativa 02: Comunicacions entre observacions esporàdiques. Per a aquesta segona alternativa, es suggereix que, tot i que hi ha observatoris que tenen recursos diferents en diferents graus, no hi ha un pla de treball uniforme que segueixi les pautes generals amb un objectiu consensuat.

Alternativa 03: extensa xarxa d'observatoris.

Aquesta darrera alternativa presenta la consolidació d'una xarxa d'observatoris que té un pla de treball i pautes estandarditzades per a cadascun dels observatoris que participen a la xarxa.

Per tant, els observatoris que segueixen els criteris de l'alternativa 01 no haurien d'estar involucrats en una xarxa d'observatoris de l'aigua, ja que es troben en una etapa de principiants i no tenen prou recursos ni temps per participar-hi. Tanmateix, en aquest cas, podrien assistir a les reunions de la xarxa d'observatoris d'aigua si calia.

Els observatoris, que serien a l'escenari 02 en què els criteris segueixen l'alternativa 02, ja es troben en una etapa en què els seria útil ajudar les reunions de la xarxa i començar a participar activament. Aquests observatoris tindrien una major presència a la xarxa d'observatoris d'aigua.

I, finalment, els observatoris de l'escenari 03 són els més desenvolupats i amb més experiència que haurien de liderar la creació i organització de la xarxa d'observatoris d'aigua.

Les alternatives 01 i 02 són els escenaris actuals; molts observatoris no es comuniquen entre ells o molt poc. Pel que fa a la tercera columna, és un escenari

inexplorat per a cap dels observatoris nacionals. Tanmateix, n'hi ha uns quants que estan prou desenvolupats i que tenen una forta presència i que es poden situar en un escenari entre el 02 i el 03. És el cas, per exemple, de l'observatori de Terrassa.

En general, hem conclòs que sens dubte seria interessant i un gran avantatge crear una xarxa més flexible que permeti la participació de cadascun dels observatoris segons els escenaris explicats anteriorment. Aquesta flexibilitat millorarà aquells observatoris que dubtaven a participar en aquesta xarxa perquè podran fer-ho segons les seves capacitats.

J. AGRAÏMENTS

Volem agrair el programa del màster i els professors implicats en l'organització d'aquest curs. Estem molt agraïts d'haver tingut l'oportunitat de treballar amb projectes reals i aprendre d'una experiència així. També volem agrair especialment a Jordi, Bea i Edurne, com a mentors en el desenvolupament d'aquest projecte, i a tots els experts i líders de l'administració que han posat la voluntat i el temps per dur a terme les entrevistes que ens han ajudat a recollir tota la informació necessària per completar aquest projecte.

K. BIBLIOGRAFIA

XIFRES

Figura 1. Procés d'investigació de l'acció. Font: Mshelia C, Huss R, Mirzoev T, et al

La investigació d'acció pot enfortir la gestió sanitària del districte i millorar el rendiment de la plantilla sanitària? Un protocol de recerca.

Figura 2. Sociograma. Font: Figura pròpia.

Figura 3. Metodologia d'investigació d'acció. Font:

https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/38974_2.pdf

Figura 4. Nova relació de paradigma entre ciutadà i municipi. Font: Edurne Bagué

Figura 5. Entitats entrevistades. Font: Figura pròpia.

Figura 6. Resum dels observatoris. Font: Figura pròpia.

Figura 7. Llegenda dels indicadors qualitatius. Font: Figura pròpia.

Figura 8. Resum del llenguatge corporal dels observatoris. Font: Figura pròpia.

Figura 9. Resum del llenguatge corporal de l'administració. Font: Figura pròpia.

Figura 10. Avaluació multicriteri social. Font: Figura pròpia.

LLIBRES

Alejandra, A. i Ordóñez, E. (2020). *Informe de pasantía*. 2019-2020.

Bagué, E. (2015). *El agua urbana y su reconceptualización como común*. 1-11.

Bagué, E. (2020). La Remunicipalització del
 Democràcia. El Cas De
<https://doi.org/10.1344/clivatge2020.8.4>

Agua en el marc de la Re-Definició de la
 Terrassa. *Clivatge*, 8, 134–193.

Ciudades, ELDDDELAS (nd). *Códigos comunes urbanos*.

FSE. (nd). *Remunicipalització, participació i democràcia*.

Col·laboradors de la Viquipèdia. (2021, 14 de maig). Investigació d'acció participativa. Viquipèdia.
https://ca.wikipedia.org/wiki/Participatory_action_research

L. ACCESSORIS

Taules comparatius de resultats

PARTICIPANT DETAILS

Participant's name	Eduard Bagué
Participant number	1
Date of interview:	8/4/2021
Location of the interview:	Online
Age	30-40
Gender	Woman
Education	High Education

TARGET GROUP DESCRIPTION

Municipality/Observatory	Observatory
Region/City	Girona
Role	

OBSERVATORY AND MANAGEMENT OF WATER Key points

	Key points	Answers
Definición observatorio del agua y su alcance territorial	Observatorio de Girona, Sarrià y Salt	Generar un espacio con naturaleza vinculada a las lógicas de Girona. Río Ter y huertas que forman parte de la ciudad. Implica una vinculación con la naturaleza del agua. Dar respuesta a esas familias que no tengan acceso al agua.
Motivaciones sociales para la creación del Observatorio, realidades políticas y socioeconómicas necesarias para su creación	Aigües Vives	Agua más democratizada, incluyendo una participación que ahora es insuficiente. Ahora hay un regidor en el ayuntamiento de Girona que permite y se suma. Evitar malversación de fondos, y otros obstáculos que no han dejado replantear cómo se hacen las cosas hasta ahora.
Alcance de la ciudadanía para apoyar la creación de un Observatorio	Romper la lógica de participación	Quieren que sea un espacio del gobierno del agua y poder formar parte a nivel municipal y que este acepte el valor del agua y todo lo que representa. Tienen la intención de crecer mucho más y que este alcance sea más transversal y el observatorio acabe siendo parte del ayuntamiento. El órgano de participación sea competente y sea potente para que no dependa de los intereses del ayuntamiento o de los partidos, sino que se base en las necesidades de la población. De momento, quieren seguir generando redes y configurar un grupo motor más amplio para sentar las bases del órgano.
Diferencia entre el sistema actual de gestión del agua y la del observatorio	Punto de vista empresa privada vs. empresa pública	En los últimos 10 años la importancia de la democratización del agua va ganando más peso. Aún así, ahora mismo el ayuntamiento no puede establecer tarifas ni tiene una responsabilidad social del servicio.
Principales diferencias y similitudes entre los observatorios	Diferencias entre poblaciones. Tienen en común más o menos los mismos objetivos sobre la gobernanza del agua, la democratización, el derecho humano al agua, etc.	COMÚN: Trabajar temas de gobernanza y derecho humano al agua, promoción y nueva cultura del agua. Y también, el trabajo transversal con la administración. DIFERENCIAS: Diferencias entre población (escalas) y distribución territorial en Girona por ejemplo vs. área metropolitana de Barcelona.
Rol del observatorio durante los próximos años	Que el observatorio llegue a ser un órgano reconocido.	Conseguir consolidar el observatorio en las elecciones del 2023. Antes de las elecciones, para que el observatorio se consolide como proyecto, no solo quieren crearlo pero también conseguir que no pueda desmontarse por causas políticas. Que vaya creciendo para que tenga cada vez un rol más importante, con más actores y que acabe siendo un órgano autoritario. Que pase a ser un órgano necesario, creen que tardarán unos 4 años para llegar a este punto.
Metodología de implementación del observatorio	Más o menos si que siguen una estructura de los objetivos que tienen	1. Han hablado por encima más o menos "mapeo" de actores sociales respecto al agua de Girona y conectarlos entre ellos. Tanto actores directos o más indirectos. 2. Empezar a hacer acciones de visibilización. Como "derecho a mano al agua". Visibilicen temas, trabajar con escuelas: campañas de sensibilización para darse a conocer e incentivar al debate. 3. Storyboard - para visualizar los problemas del agua. 4. Después de que se consiga esta participación, hablar de cómo crear el observatorio, sistema organizativo, comunicación y estructura del trabajo: Reglamento del observatorio. Más procesos participativos.

WATER OBSERVATORY NETWORK

	Key points	Answers
Factibilidad de creación de confluencia y cómo debería darse.	Si mucha, para poder compartir experiencias	Sería mucho mejor crear una organización más grande y más potente ya que ahora ven que son pocos y que tienen poco alcance y es más difícil llegar al objetivo. No tienen tanto tiempo para tantas reuniones. Las estructuras son difíciles de pensarlas a priori. Necesidad de espacios para compartir experiencias entre observatorios es muy útil y beneficioso. Esto sí que es urgente, estos encuentros.

GENERAL COMMENTS AND FINAL REMARKS

	Key points	Answers
Apreciación que no hemos incluido en la entrevista	Preguntar más sobre la persona entrevistada	Preguntar como son los entrevistados, de dónde vienen y por qué un observatorio.
Otros comentarios relevantes		

PARTICIPANT DETAILS

Participant's name	Paco
Participant number	2
Date of interview:	15/4/2021
Location of the interview:	Online
Age	60-70
Gender	Man
Education	High Education

TARGET GROUP DESCRIPTION

Municipality/Observatory	Observatory
Region/City	Terrassa
Role	Taula de l'aigua

OBSERVATORY AND MANAGEMENT OF WATER Key points

	Key points	Answers
Definición observatorio del agua y su alcance territorial.	El OAT se crea con el objetivo de remunicipalizar el agua.	En 2013 nace la Taula del Aigua del OAT. Querían aprovechar que en 2016 se terminaba la concesión privada del agua. Llegaron a la conclusión de que quería remunicipalizar el agua. Quería que el agua pasara estar gestionada por la administración pública, pero no estaban convencidos ya que otras entidades públicas no han funcionado anteriormente. El primer paso era internalizar el servicio.
Motivaciones sociales para la creación del Observatorio, realidades políticas y socioeconómicas necesarias para su creación	Garantizar agua para todas las personas y los ecosistemas, incluir participación y capacidad de decisión de los ciudadanos.	Garantizar agua para todas las personas y los ecosistemas, incluir participación y capacidad de decisión de los ciudadanos. La administración está tan atada a una forma de actuar que no responden a las necesidades ciudadanas en una crisis, esta situación motiva romper este marco de actuaciones.
Alcance de la ciudadanía para apoyar la creación de un Observatorio	En los últimos años la ciudadanía cada vez está viendo más la importancia de la existencia de un observatorio del agua.	Conjugan varios factores como: desahucio, paro y crisis económica del 2008. El observatorio no se puede dar a conocer si no es reconocido. Tienen como objetivo cambiar las formas de hacer políticas. Esto no se legitima en unos años, sino en todo lo que hacen.
Diferencia entre el sistema actual de gestión del agua y la del observatorio	La participación de la ciudadanía	Aún no hay una diferencia clara entre la gestión antigua y la actual. Al trabajar internamente la interacción con la ciudadanía parece pequeña. Hay una historia política de las cosas como se hacen y hay una trayectoria de gestor exactamente de gestión privada que responde a esa forma de gestionar. Ellos vienen de un bloque de necesidad y movimiento donde plantean salidas, no solamente protesta o demanda. Venimos de la gestión privada que cuando se habla de información no se acostumbra a hacerlo público o debatirlo públicamente. Proyecto en ciernes y hay experimentos y se ve cómo avanzar en incorporar a la ciudadanía sin esperar que haya grandes multitudes de participaciones, pero sí abrir las puertas para que se pueda participar y que esa sociedad organizada alimente ese proceso.
Principales diferencias y similitudes entre los observatorios.	Aunque los observatorios tengan los mismos objetivos, son las escalas los que los diferencian	La principal diferencia son las escalas: local como Terrasa y las de observatorios comarcales por ejemplo, Madrid que es a escala autonómica, BCN escala metropolitana etc. Aunque los objetivos sean comunes las formas de organización eran distintas, como abrir procesos de participación es difícil, como llegar a vehicularlos? Cada municipio tiene un valor, un peso específico por población, etc. Hay otro problema: la autonomía del propio observatorio, que pone en juego el valor en que el observatorio está imbricado en lo que vendría ser la estructura de la organización o estuviera fuera como ente propio. Debate respecto a la autonomía y financiación.
Rol del observatorio durante los próximos años	No solo basarse en remunicipalizar el agua pero de garantizar estos bienes comunes y centrarse en otros problemas sociales al mismo tiempo.	Hablamos de remunicipalizar no el agua, sino bienes comunes, hablamos de participación. Entonces los bienes comunes son: agua, enseñanza, sanidad. Como eso lo interiorizamos socialmente para que no vengan otras empresas privatizadoras. El observatorio, es un proyecto de cómo se debería gobernar, coproducir esas necesidades básicas, las obligaciones de los ayuntamientos está el agua y es una competencia directa. A todos los servicios básicos de la ciudad, la potencia del observatorio está ahí, en la idea de recoger la participación en los bienes comunes. Esa es la visión utópica de a donde quieres ir, además eso confronta entorno a otros movimientos que hablan de problemas de la mujer, cuidados, migrantes. <i>Piensen en otros tipo de ciudad</i>
Metodología de implementación del observatorio	No hay metodología	Trabajo diario solo (no hay metodología).

WATER OBSERVATORY NETWORK

	Key points	Answers
Factibilidad de creación de confluencia y cómo debería darse	La red a cualquier nivel es buena, si los objetivos son comunes las redes funcionan.	A la creación de la Taula les obligó a tomar más contactos en temas del agua que ayudaron a vehicular las preguntas que tenían en la cabeza. Contaron con personas a quien contactar. La red a cualquier nivel es buena, si los objetivos son comunes las redes funcionan. La red local y superar esta red local para superar las experiencias de estos sitios. El OAT viene de un encuentro entre agua de París, Cordoba, minera Olesana, y con representante de Agua Nápoles, en todo momento hay red. Algo necesario. Refuerza mutuamente, no solamente la red de observatorio, sino también la red entre operadores públicos para luchar contra monopolios de Olea, etc. Una red cuanto más extensa mejor, donde se compartan experiencias buenas y fracasos. Agua es vida (CAT), etc.

GENERAL COMMENTS AND FINAL REMARKS

	Key points	Answers
Apreciación que no hemos incluido en la entrevista	Papel de otros actores	¿Qué papel juegan los otros actores en torno a los observatorios? Administración, gestor. Visión desde el otro lado, otro sitio, opinión del observatorio. Cada uno tiene su propia visión de por dónde van las cosas.
Otros comentarios relevantes	Lo que mejor funciona es el espacio académico	Han recurrido a la academia ya que es lo que mejor funciona.

PARTICIPANT DETAILS

Participant's name	Sonia
Participant number	3
Date of interview	16/4/2021
Location of the interview	Online
Age	52
Gender	Woman
Education	High Education

TARGET GROUP DESCRIPTION

Municipality/Observatory	Observatory
Region/City	Terrassa
Role	Taula de l'aigua

OBSERVATORY AND MANAGEMENT OF WATER

Key points	Answers
Definición observatorio del agua y su alcance territorial	Crear un instrumento participativo más allá de la voz y crear un órgano público que funcione bien. Para las personas que iniciaron la lucha para la gestión del agua como bien público tenían como idea: la gestión pública no es suficiente, creen que la empresa pública se conoce como "mal funcionamiento". Por eso, quieren tener un instrumento para crear una institución pública participativa. Que la ciudadanía tenga voz. Agua bien común no mercancía. La empresa pública debe tener esta visión. Empresa que además sea el foco del inicio de una nueva cultura del agua y que se difunda esto entre la ciudadanía. Tener en cuenta que no hablamos de una mercancía porque estamos hablando de un bien común y un derecho humano. El agua es un bien particular que se debe tratar como tal.
Motivaciones sociales para la creación del Observatorio, realidades políticas y socioeconómicas necesarias para su creación	Se quiere que el observatorio sea un instrumento de participación democrática. El escenario del 2015 fue una oportunidad para poner el tema del agua como debate público porque hasta ese momento nunca se tocaba ese tema, el tema de observatorio se sabía que necesitaban un instrumento pero no sabían cómo, y las elecciones fueron importantes porque se necesitaba el peso necesario para poder crear un observatorio. Las elecciones marcaron un antes y un después, ella cree que las fuerzas de izquierdas hicieron presión para que ganara un sí. Pero claro, conseguir que sea una gestión democrática es más complicado y en eso se está trabajando. Se quiere que el observatorio sea un instrumento de participación democrática y no que acabe siendo una cosa que crees bonita pero luego no tiene efecto.
Alcance de la ciudadanía para apoyar la creación de un Observatorio	Darme y mantener la importancia del observatorio del agua y la gestión pública de este bien común. La necesidad de que el agua sea pública pero también si hay una ciudadanía allí pendiente. Que esto se mantenga en el tiempo, pero necesitan sobretodo llegar a saber cómo involucrar a los ciudadanos/as y darles la importancia que tienen. Gestión pública consiguió 600 firmas de la ciudadanía de Terrassa.
Diferencia entre el sistema actual de gestión del agua y la del observatorio	El paso de la gestión privada del agua a una gestión pública es complicada y hay que tener en cuenta diferentes aspectos y garantizar una gestión transparente de esta. Administración y empresa que gestionan deben entender que la ciudadanía no se conformará en que el agua la gestione una gestoría. Quieren trabajar para que haya una transparencia real (datos salgan a la luz) y que sean conocidos y a parte, que la propia ciudadanía pueda decidir si la importancia que tiene la contaminación del agua que viene de un sitio específico (por ejemplo). No solo proveer agua, sino como la devuelven al medio ambiente. La depuración de las aguas residuales aún está concesionado a una empresa privada. Que haya acceso al agua con unos mínimos garantizados. Gracias a la presencia del observatorio estas cosas se puedan ver y no queden en el olvido. El observatorio puede influir en lo que dicen los políticos a los gestores. El agua no se debe gestionar con el objetivo de obtener cuantos más beneficios mejor. La administración tiene el deber de dar la información de forma transparente.
Principales diferencias y similitudes entre los observatorios.	Diferencias entre escalas y similitudes como la nueva cultura del agua, etc. DIFERENCIAS: Diferencias entre escalas. Es difícil conseguir una gestión del agua totalmente pública cuando hay muchas dificultades en cada una de las escalas. En Madrid se hace a nivel autonómico, en Barcelona no saben si podrán llegar a tener una gestión 100% pública, etc. SIMILITUDES: Función de difusión de la nueva cultura del agua, como bien común que se gestione garantizando derecho humano y universal y que la gestión sea transparente. Que hayan indicadores que permitan hacer comparativas entre diferentes empresas públicas. Gestión participativa eficiente.
Rol del observatorio durante los próximos años	Luchar para construir una gestión transparente y que se haga difusión del observatorio Ahora tienen que batallar para que sea una gestión más transparente. Lo importante a muy corto y medio plazo es que los gestores del agua y políticos entiendan que el observatorio quiere una gestión transparente y que la ciudadanía pueda participar. Y luego, que los grupos de trabajo también puedan hacer difusión de esto. Necesitan que la gente crea en esto. No es que tengan grandes proyectos pero el objetivo es que todo sea más democrático y participativo, se necesita un observatorio, una empresa pública y electos, y para trabajar juntos necesitan encuentros donde trabajen conjuntamente. Los políticos deben creer en esto también, para que la gestión sea eficiente, siempre desde la construcción no desde la crítica.
Metodología de implementación del observatorio	Objetivos a corto plazo y no a largo plazo (entidad pública empresarial) hacer una moción para presentarlas a los ciudadanos con 3 principios de cómo tiene que ser la gestión del agua: eficiencia ecosistémica, transparente, democrática etc. Se presentaron al ayuntamiento para que les tuvieran en cuenta. Se trabajó en diferentes reuniones (casi semanales) y al final se redactó un reglamento para el observatorio que definía la estructura de este. Diferentes organizaciones desde grupos de empresarios a activistas para que todo el mundo entendiera que el observatorio representa un poco la ciudad. Se buscó darle legitimidad con esa estructura. Se debatió bastantes que dos personas tuvieran derecho a voto en la administración. Observatorio legitimado, pero finalmente, la legitimidad se la da la calidad del trabajo que hacen los grupos de trabajo. Si no hay grupos de trabajo y no hay reuniones periódicas con políticas y gestores, no tiene sentido que cada uno vaya por su cuenta. Con músculo y voz que se pueda trabajar en igualdad de condiciones con los otros grupos de trabajo y políticos.

WATER OBSERVATORY NETWORK

Key points	Answers
Factibilidad de creación de confluencia y cómo debería darse	La red es importante pero hay cosas que van primero. Es genial hacer red, pero con todas las dificultades que hay y todas las cosas abiertas que hay y las fuerzas son limitadas y el trabajo voluntario si la gente está trabajando es muy difícil abarcar cosas. Primero se debe priorizar darle músculo al observatorio ya que acaba de "nacer". Primero es importante crear un buen observatorio, pero la red de observatorio no es prioritario, y dice que no lo ve factible ahora mismo porque no todo está bien ligado, es querer empezar la casa por el tejado. Construir poco a poco.

GENERAL COMMENTS AND FINAL REMARKS

Key points	Answers
Apreciación que no hemos incluido en la entrevista	El cansancio es su mayor miedo. Mayor miedo: el cansancio porque hay muchos frentes a los que hay que llegar. Hay muchísimas cosas que hacer y poco tiempo y cosas diferentes que se tienen que atender. Conseguir y mantener esto es agotador como activista. Eso le da miedo y sobretodo que no haya relieve de gente que les reemplace. Quiere más responsabilidad ciudadana, y que cada ciudadano se involucre más en proyectos sociales. Dedicar horas de tu vida a hacer algo así. En el observatorio han trabajado mucho para que haya alguien que cobra pero no hay nadie más y todo es voluntario. Cómo mantienen este trabajo voluntario a lo largo del tiempo.
Otros comentarios relevantes	

PARTICIPANT DETAILS

Participant's name	Francesc La-Roca
Participant number	4
Date of interview:	19/4/2021
Location of the interview:	Online
Age	
Gender	Man
Education	High Education

TARGET GROUP DESCRIPTION

Municipality/Observatory	Observatory
Region/City	Valencia
Role	Miembro de la Taula

OBSERVATORY AND MANAGEMENT OF WATER

	Key points	Answers
Definición observatorio del agua y su alcance territorial.	No menciona	
Motivaciones sociales para la creación del Observatorio, realidades políticas y socioeconómicas necesarias para su creación.	Crisis Financiera del 2008. Garantizar el derecho al agua y el saneamiento	Cuando la red nacen predomina la preocupacion ciudadana amplia por los efectos y presion de la crisis financiera por la burbuja inmobiliaria, la cual la estrategia sigue siendo la privatizacion y cargar la crisis en los ciudadanos. Motivaciones diversas, en comun tienen la necesidad de garantizar el derecho al agua y saneamiento, además que esto no se gestiona correctamente este servicio porque tienen otros intereses.
Alcance de la ciudadanía para apoyar la creación de un Observatorio	No menciona	
Diferencia entre el sistema actual de gestión del agua y la del observatorio	El concepto del servicio del agua: privada es lucro	Concurren concurso publico de licitacion, y operan regimen de monopolio natural: LUCRO. El ciudadano no tiene opcion de buscar una alternativa. Una vez concebido el servicio a una empresa, se pierden las ventajas derivadas de la competencia. El humano tiene derecho al agua en todo momento. En la vision compartida del sistema urbano, ciclo urbano del agua, el agua no la producen las empresas sino del medio ambiente, hay que proteger el ecosistema.
Principales diferencias y similitudes entre los observatorios.	Observatorio de París	En su momento invitaron a la presi de obs de París, y tambien obs de Terrassa. Cuando la Red por Agua Publica, han estado siempre en contacto, es un proceso largo y no siempre satisfactorio, pero un proceso en que la red ha sido siempre importante, gente que ya tenia experiencia ha sido valiosa.
Rol del observatorio durante los próximos años.	No menciona	
Metodología de implementación del observatorio	Involucrar a los ciudadanos	Si el objetivo del obs es involucrar a los ciudadanos en la gestion del agua, por lo tanto el ciudadano expresa sus inquietudes y tambien

WATER OBSERVATORY NETWORK

	Key points	Answers
Factibilidad de creación de confluencia y cómo debería darse.	Redes a nivel territorial	A medida que subes de nivel se complica. Los movimientos sociales son lentos, la info llega, se discute y se responde. A nivel europeo no todo hablan ingles y se desliga de lo ciudadano, mas alla del ambito europeo cree que hay una logica distinta. Una red global es excesivo, corre el riesgo de desvirtuar el representante y pierda contacto con su base. Muy diferentes realidades y no sabe se llegaría a la complejidad del tema. Pero si herramientas de comunicación para cosas más precisas. Exceptico a estructura de coordinacion a gran escala, por un lado son costosas y por otro arriesgadas si no es capaz de generar una comunicación eficaz con los movimiento que le dan sentido, cuando se hacen totalmente autonomos del movimiento base.

GENERAL COMMENTS AND FINAL REMARKS

	Key points	Answers
Apreciación que no hemos incluido en la entrevista	No menciona	
Otros comentarios relevantes	Directiva Europa sobre el agua	Miembro de la Xarxa Valencia pel Aigua Publica, promotora del obs ciutadana de la comunitat Valenciana. Recientemente hay una directiva de europa del agua en respuesta a esta campaña, pero ellos consideran que no es suficiente, en defensa del derecho del agua, contra la privatizacion y defensa derecho al agua de la ciudadanía, recuperacion de servicio y saneamiento del agua

PARTICIPANT DETAILS

Participant's name	Martí Tenés
Participant number	5
Date of interview:	19/4/2021
Location of the interview:	Online
Age	55-60
Gender	Man
Education	High Education

TARGET GROUP DESCRIPTION

Municipality/Observatory	Administració
Region/City	Girona
Role	Concejal sostenibilidad

INTRODUCTION & ABOUT THE OBSERVATORY

	Key points	Answers
Cargo de la persona entrevistada	Concejal de sostenibilidad del ayuntamiento de Girona	Martí del Consell Comarcal. Es concejal de sostenibilidad del ayuntamiento de Girona.
Introducción sobre su punto de vista sobre el observatorio	La gestión está pasando de privada a pública pero hay mucho que hacer aún para que sea 100% pública.	Actualmente, el sistema de gestión es indirecta a través 80% privada 20% pública. Noviembre el contrato terminó y ahora provisionalmente la empresa continúa ofreciendo el servicio del agua hasta que el sistema público esté preparado. Ente participativo para poder vehicular la participación ciudadana en los órganos de participación. Están en pleno proceso. Lo que más les está ocupando es el proceso de cambio de gestión y la parte del observatorio ahora mismo está en un segundo plano. Tienen ahora un convenio con la universidad de Girona para poder adaptar la experiencia de otros municipios para poder avanzar.
Papel del observatorio	Intentar dotar a la gestión del agua pública de este derecho humano y bien público, dotarlo de un nivel de participación ciudadana.	El objetivo del observatorio son las características del servicio: intentar dotar a la gestión del agua pública de este derecho humano y bien público, dotarlo de un nivel de participación ciudadana. En el ayuntamiento de Girona tienen la gestión de los residuos 100% pública. En este ámbito pero, no existe la participación de los ciudadanos involucrada directamente. Son 3 ayuntamientos los que conforman este servicio y le ha parecido interesante incorporar la participación ciudadana. Tienen una idea de cómo podría llegar a ser el observatorio y en concreto la Taula de l'agua. Todos los avances los comparten y debaten en este espacio de la Taula que está formado por asociaciones, ecologistas, Aigües vida y también sectores como el cluster del agua y campus de la universidad de Girona relacionados con el agua. Es un principio de cómo será el observatorio. Se tienen que hacer un reglamento más adelante y ahora solo tienen un espacio de reunión y trabajo.
Ventajas y desventajas de la presencia del observatorio	Crean que en el futuro todo serán ventajas. Tienen que consolidar el observatorio. El observatorio tiene que permitir acciones como una mayor transparencia y una audiencia pública sobre el funcionamiento de la empresa, etc. A nivel de auditoría se han estado haciendo durante los últimos años y la voluntad es seguir haciéndolas para demostrar que la gestión pública es más beneficiosa.	para dar un servicio público del agua. No hacerlo quería decir que dependería del partido político al cargo. Desde finales de 2017 la administración de la empresa que gestiona el agua es pública. Cuando se hace gestión pública la visión ciudadana (perspectiva social) vinculada al servicio se ha hecho hasta ahora de forma técnica pero a la hora de definir las tarifas del servicio o el reglamento que regulará todo el servicio del agua a partir del 2022 no tenía de entrada, en la propuesta inicial de la empresa, le faltaba esta visión social. El hecho de haber creado la Taula del agua ha podido aportar esta visión y quieren que esté consolidado. Reclamar un primer tramo de facturación, tener en cuenta factores ambientales y ecológicos a la hora de penalizar el consumo del agua, etc que se tienen que tener en cuenta. El observatorio tiene que permitir acciones como las comentadas, que se haga un ejercicio de mayor transparencia y una audiencia pública sobre el funcionamiento de la empresa, etc. A nivel de auditoría se han estado haciendo durante los últimos años y la voluntad es seguir haciéndolas para demostrar que la gestión pública es más beneficiosa.
Colaboración entre el ayuntamiento/consell comarcal y el observatorio	Quieren que el observatorio sea un órgano de la empresa pública que preste el servicio del agua.	Tienen que acabar de definir su carácter pero va a ser parte del organigrama de la empresa e integrado con esta participación ciudadana. No será un órgano externo, sino que estará integrado en el organigrama con las consecuencias que puede tener como financiación, soporte técnico, administración etc.
Facilidades proporcionáis al observatorio	No se preguntó esta pregunta.	
Principales amenazas que pueden poner en peligro la existencia y el funcionamiento del observatorio	Principalmente que no haya suficiente participación y no poder hacer llegar la misión del observatorio y su importancia a la ciudadanía.	Riesgos: poco explorada la participación ciudadana vinculada a los servicios públicos de este tipo. Según las experiencias que han ido viendo que tienen que ver con cosas sociales, más participativo. Pero respecto al agua no hay tanta experiencia, y lo que tienen de la Taula del Agua es muy reciente. Tienen dudas aún de cómo tiene que ser un observatorio y cómo deben implicar a la ciudadanía y motivarlos. Es probable caer en tecnicismos más entorno a la ingeniería que en el entorno social. No se percibe una polémica o conflicto que incentive a que las entidades o ciudadanía quiera participar y aportar. Explicarles que pueden aportar a este servicio. Por ejemplo, hay asociaciones de vecinos que aún tienen consecuencias de una mala gestión por parte de la gestión privada (problemas con tuberías propensas a averías). Intentarán que haya consenso político y que se dediquen recursos.
Seguimiento o control que tienen sobre la gestión del agua de la localidad o comarca. Si la gestión realizada a nivel local/comarcal se hace de forma sostenible. Y si se realizan auditorías, audiencias públicas o rendimientos de cuentas de la empresa gestora del agua.	No se preguntó esta pregunta.	

WATER OBSERVATORY NETWORK

	Key points	Answers
Crear una red con los observatorios que ya existen en Catalunya	Ven muy beneficioso crear una red para poder compartir experiencias, dificultades, retos y darse soporte mutuamente.	otros sitios. Tienen una organización (OMAP) ahora mismo. Pero si existe una red puede ir muy bien de cara a compartir experiencias, dificultades, retos y darse soporte mutuamente. Importante a la hora de empezar. Se sabría mal que después de tanto esfuerzo e intentar ser el máximo de transparentes que por temas de dificultad y motivación que la participación no esté a la altura después de todo el esfuerzo.

GENERAL COMMENTS AND FINAL REMARKS

	Key points	Answers
	No comentario	
Otros comentarios relevantes	No comentario	

PARTICIPANT DETAILS

Participant's name	Quim
Participant number	6
Date of interview:	27/4/2021
Location of the interview:	Online
Age	60
Gender	Man
Education	High Education

TARGET GROUP DESCRIPTION

Municipality/Observatory	Observatorio
Region/City	AMB
Role	ciudadà Aigua és vida

OBSERVATORY AND MANAGEMENT OF WATER Key points

	Key points	Answers
Definición observatorio del agua y su alcance territorial	Están intentando extender el concepto del observatorio	Una plataforma que se ha extendido por toda Catalunya y que después de una sentencia del tribunal supremo, luego de ello no se pudo recuperar la gestión pública del agua, después de otras cosas se decidió a impulsar una propuesta que están realizando las organizaciones sociales y que en estos momentos no tiene ninguna legitimidad.
Motivaciones sociales para la creación del Observatorio, realidades políticas y socioeconómicas necesarias para su creación	Defienden el agua como derecho humano y creen en este movimiento.	Nosotros consideramos que el agua es un derecho humano y que hay un movimiento mundial que en Latinoamérica ha tenido su cuna, que apuesta quiere y desea una gestión pública del agua. Consideramos que no es suficiente un modelo público ya que a veces actúan como modelos privados, considerando una mercancía o producto financiero al agua. Por eso decimos que la ciudadanía se debe inspirar, y bueno tomando en cuenta al observatorio de París, el movimiento aquí en Catalunya ha pensado que se debe crear un movimiento en el cual los gestores deban rendir cuentas y donde todo pueda ser más transparente.
Alcance de la ciudadanía para apoyar la creación de un Observatorio	A través de Aigua és vida y del observatorio están intentando impulsar un movimiento ciudadano	Agua es vida es un movimiento que en Barcelona, salió la oportunidad a partir de hacer una consulta ciudadana y donde se necesitaba recoger un número de firmas, entonces se consiguió una red donde participaban los vecinos preguntándoles si quisiera una participación de todos, y en esta faceta democrática es donde entra el observatorio del agua. Se consiguió 27 mil firmas, con esto se creó el movimiento por el agua pública y democrática, a las cuales se fueron sumando otras organizaciones. Des del observatorio están incentivando un movimiento ciudadano que está intentando que en el área metropolitana se implemente una gestión más transparente, en estos momentos no hay una interacción con la administración. Estamos decidiendo entre todas las personas cómo se quiere que sea este observatorio.
Diferencia entre el sistema actual de gestión del agua y la del observatorio	No se preguntó esta pregunta.	
Principales diferencias y similitudes entre los observatorios	Son bastante diferentes y están en diferentes niveles. También abarcan diferentes regiones (regionales, comarcales, municipales, etc).	Son variados de cómo se están definiendo y cuál es su escala. Hay un observatorio que está funcionando, otros que están en periodos de definición. El observatorio que es nuestro referente es el observatorio de Terrassa, a partir de ese se están siguiendo otros parámetros. Sería un proceso similar al de Madrid, este es gestionado por una empresa pública ya que a veces se comporta como una empresa privada porque ha hecho inversiones de la mano de otras compañías en Latinoamérica para hacer negocios. Luego el de Valencia, parece ser que hubo unos cambios en el cambio de gobierno de Valencia. Luego se tiene el observatorio de Girona que está en un proceso de recuperación, es decir de la gestión o de la remunicipalización. Con respecto al observatorio de Osona, viene vinculado a la comarca y ahora ha creado una empresa pública de abastecimiento de agua donde los diversos municipios pueden incorporarse a una comarca, en esta comarca se está creando un observatorio a escala comarcal.
Rol del observatorio durante los próximos años	Aún están creando el observatorio pero están empezando ya con una segunda fase que consiste en asegurar que proporcionen toda la información del agua de forma transparente. Elaborar y establecer los indicadores.	Estamos en un proceso de construcción, estamos por un lado definiendo el papel cuál es su misión que escala va a tener, por otro lado hay una segunda fase que es muy importante que en algún momento se podrá compartir que es la elaboración y definición de indicadores, y se espera que en algún momento se pueda compartir con los otros observatorios. También se está analizando los indicadores del observatorio de Terrassa, a parte de los indicadores que han tenido las empresas de agua, se quiere agregar con respecto al modelo de gobernanza, cuestiones de género, medidas medioambientales. Se sabe que hay observatorios que han estado definiendo estos indicadores como modelos de gestión de gobernanza. Nosotros consideramos que necesitamos una validación social para ello se está construyendo un parlamento ciudadano metropolitano que es un espacio donde las entidades puedan conseguir o validar este modelo de observatorio para que después que la administración legitime este observatorio que vendrá de una propuesta de los momentos sociales.
Metodología de implementación del observatorio	Están siguiendo un proceso de 5 fases propuesto en un encuentro con 20 personas más. Ahora es más difícil debido a la pandemia.	Estamos siguiendo una metodología en donde se hizo un taller donde asistieron 20 personas donde se aprobó 5 fases para ir creando esta propuesta de creación de propuesta y ahora estamos en la fase 02 que es la definición de esta propuesta. Es un proceso algo complejo en las circunstancias actuales de pandemia.

WATER OBSERVATORY NETWORK

Factibilidad de creación de confluencia y cómo debería darse.	Están de acuerdo pero vieron que aún hay observatorios que no están preparados para hacerlo.	Nuestra intención era crear esta red de observatorios, pero se consideró que hubo observatorios que en este momento aún no es factible porque todavía hay trabajo pendiente para construir y gestionar el propio observatorio. Y es que no se vio por parte de algún observatorio con suficiente energía para poder hacerlo. Lo que sí se pudo coincidir en que habría un reencuentro ya sea anual, donde se pudo encontrar las grandes similitudes que hay entre los observatorios de Barcelona y de Madrid y podría crearse talleres conjuntos.
---	--	---

GENERAL COMMENTS AND FINAL REMARKS

	Key points	Answers
Apreciación que no hemos incluido en la entrevista	No	Se han tocado las cuestiones claves.
Otros comentarios relevantes	No	

PARTICIPANT DETAILS

Participant's name	Anna Crispi
Participant number	8
Date of interview:	29/4/2021
Location of the interview:	Online
Age	60
Gender	Woman
Education	High Education

TARGET GROUP DESCRIPTION

Municipality/Observatory	Administració
Region/City	Ayuntamiento
Role	Terrassa

INTRODUCTION & ABOUT THE OBSERVATORY

Key points	Answers
Cargo de la persona entrevistada	Administración en materia de agua
Introducción sobre su punto de vista sobre el observatorio	
Papel del observatorio	Participativo a nivel ciudadano L'observatorio es un organisme de participació que se constitueix paral·lelament al procés de remunicipalització de l'aigua a Terrassa. El ajuntament va fer un expedient de finalització de la concessió i se'n va apartar per el servei públic, hi va haver un moviment ciutadà Taula de l'Aigua, que va ser clau per a la remunicipalització amb la participació i transparència, amb referència del Observatori de París, i estaven treballant el reglament del observatori just a continuació de la remunicipalització. Municipalització gran i complicada, encara estan en fase de transició. Diferència entre concessió pública i privada, te'n das cuenta que faltava molta informació i control de moltes coses. Estan en contenciosos en el jurat perquè no ho han posat fàcil, però després de uns quants anys se ha aconseguit. Crec que pot haver aigua privada però és complicat.
Ventajas y desventajas de la presencia del observatorio	Es una ventaja que existe el observatorio, no conoce muy bien lo que hay en otras poblaciones, pero la gente de TERRASSA son top, perfiles muy técnicos y especializados, que a veces por el tiempo y medios del ajunt, no se pueden dedicar y la verdad es que complementan el obs, además de trabajar con la participación te obliga a tenerlo todo mas claro y transparente. Lo bueno de tener una empresa pública, el beneficio se reinvierte en el servicio y en las instalaciones (por ejemplo mantener las tarifas en 2014). La contratación hay más, contratos de calidad. Per activar la compatibilitat amb el lector de pantalla, premeu Ctrl+Alt+Z. Per obtenir informació sobre teclat de drecera, premeu Ctrl+barra inclinada.
Colaboración entre el ayuntamiento/consell comarcal y el observatorio. Reuniones	Seguir trabajando Se reúnen depende de la época y lo que están trabajando, ahora hay una persona que es la Noguera (coordinadora), dentro del reglamento del obs que es el coordi que trabaja en el ajunt, y su tarea es para coord el obs, tanto internamente en el obs y en la administración i TAIGUA (ETEL PUBLICA). Esta semana hicieron una plenaria, y tienen mas contacto pero no es fija, depende de cada proyecto. Obs esta por grupos de trabajo y se van comunicando con ellos para peticiones (datos, info, etc.). Con los diferentes grupos si que se van encontrado más a menudo. GRUPOS: Coordinadora, hay un grupo más técnico. Cap de servei --> etc distintos grupos que tienen otro nivel de relación o comunicación. A veces se comunican con la presidenta del observatorio, etc. Son super activos y siempre hay cosas a hacer y proyectos. Hay cosas de cada mes, de cada día. Depende de la época.
Facilidades proporcionáis al observatorio	No comentario No comentario
Principales amenazas que pueden poner en peligro la existencia y el funcionamiento del observatorio	Confianza, relación estrecha Es muy importante que haya confianza y paciencia entre el observatorio, el ayuntamiento y el agua. El observatorio hay cosas que quiere que se aplicaran en seguida, pero a veces no dan abasto o no pueden. Hay cosas o decisiones finales del ayuntamiento, que "es lo que le ha votado toda la población". El observatorio son muy eficaces y bien organizados, en este caso estan super bien organizada en grupos. Al revés los que van lentos es la administración. A veces ellos tiran más del carro. Evitar crear situaciones tensas según la carga de trabajo.
Seguimiento o control que tienen sobre la gestión del agua de la localidad o comarca. Si la gestión realizada a nivel local/comarcal se hace de forma sostenible. Y si se realizan auditorías, audiencias públicas o rendimientos de cuentas de la empresa gestora del agua.	No hay control del ayuntamiento en el observatorio El ayuntamiento no lo controla al observatorio, la empresa pública sí, y existen unos indicadores para evaluar la gestión de la empresa pública (facturación, incidencias usuarios, temas de la red, etc.). Con el obs no tienen indicadores para mirar como trabaja el obs, ellos si tienen y promueven para ámbitos sociales, ambientales, etc. Crec que si se hace buena gestión, pero que pueden ir mejorando, que hay oportunidades de mejora, que antes no se lo habian planteado, ++ que sea empresa pública. Tarifas congeladas desde el 2014, eso hace que se hagan inversiones cada año y mejorar el servicio.

WATER OBSERVATORY NETWORK

Key points	Answers
Crear una red con los observatorios que ya existen en Catalunya	Muy positivo Sería positivo porque aprender entre municipios (ajunt), sí que trabajamos mucho en red, la red de municipios se hace por temática igual, p.e. Los servicios de agua tienen contacto con los técnicos de diferentes ciudades y todos se encuentran con problemas muy parecidos, es interesante y comparten foros, etc. En el caso de observatorio, si esta va a ser la tendencia, sería bueno que se organizaran, hay los más internacionales pero hay muchas cosas que improvisan porque no hay precedentes. Solo contacta con ayuntamiento, Girona y Osona están en proceso de remunicipalización, vienen a l'ajuntament a preguntar

GENERAL COMMENTS AND FINAL REMARKS

Key points	Answers
Otros comentarios relevantes	Consejo de administración de Taigua, el observatorio está en esa parte de la administración pública. Y el hecho de que el ayuntamiento tenga un presupuesto para el obs, y ellos organizan jornadas, etc. El ayuntamiento tiene interés en promocionar el agua del grifo, y la campaña la ha organizado el observatorio, a su manera (hecho por entidades es distinto que campañas de la administración). Son valores más allegados a la población, llega más.

Horaris d'entrevistes

Observatori	Stakeholder	Nom contacte	Correu	Contactat ?	Informació i drets d'imatge	Dia de l'entrevista	Hora	Drets signats	Revisió de l'entrevista	Responsable
Osona	Observatori		Consultar a la Muntsa							
	Administració	Muntsa Badia - Consell comarcal	+34 648 05 62 15 / mbadiav@cco sona.cat	Sí						
	Defensa del Ter	Sergi solà								
València	Observatori	Francesc La-Roca	Francesc.La-Roca@uv.es	Sí	Enviat	19/04/2021	17:30h	Sí		Ot
	Administració	Paula Tuzón	secretaria_sama@gva.es	Sí						
Girona	Observatori	Eduarne	edurne.bague@gmail.com	Sí	-	04/08/2021		-	-	Marco
	Administració	Martí Terés	marti.teres@ajgirona.cat	Sí	Enviat	22/04/2021	17h	Sí		Ricardo
Terrassa	Observatori									
	Administració	Anna Crispi	Anna.Crispi@terrassa.cat	Sí	Enviat	29/04/2021	17h	Sí		Ot
	Taula de l'aigua	Sònia	soniagu@gmail.com	Sí	Enviat	16/04/2021	16h	Sí		Marco
		Paco	pacor8@gmail.com	Sí	Enviat	15/04/2021	15h	Sí		Ot
Barcelona	Observatori	Isabel Palomera	isabel.palomera@gmail.com	Sí	Enviat	27/04/2021	16h	Sí		Clàudia
	Administració									
Madrid	Observatori	Enrique / Gonzalo	enriqueortegademiguel@gmail.com / gonzalomarin@yahoo.com	sí	Enviat	28/04/2021	17h			Yami
	Administració		NO tenemos nada							

Plantilles d'entrevistes d'observatoris i administracions

OBSERVATORIS

Contextualització de l'Observatori en 1 min "elevator pitch"

1. Podrías explicar en 1 minuto que es para ustedes su observatorio del agua y cuál su alcance

Present

2. ¿Cuales son les motivacions socials per a la creació de l'Observatori? ¿I quines realitats polítiques i socioeconòmiques són necessàries per a la seva mateixa creació de l'Observatori?
3. ¿Cuál debe ser la aprobación o alcance de la ciudadanía para apoyar la creación de un Observatorio? ¿O puede haber una independencia entre la aprobación y la creación para la creación de esta?
4. ¿Quin és la diferència entre el sistema actual de gestió de l'aigua i l'observatori? Depenent de la resposta anterior preguntant-nos què més pot o ha de fer l'observatori per incentivar la població a participar. ¿Per què creus que la ciutadania no està suficientment informada? ¿Com podem incentivar la seva participació?
5. A partir de l'últim taller d'encontre entre diferents projectes (o en existència) d'observatoris: ¿Cuál creen que son las principales diferencias y similitudes? I com?

Futur

6. ¿Qué papel queréis que desarrolle el observatorio en los próximos años?
7. ¿Tenen planificada alguna metodologia d'implementació de l'observatori?
8. ¿Crees que ayudaran a la creació d'un observatori vermell? ¿Es esta urgente? ¿En què aspectes ajuden? ¿A quina escala, és necessari a nivell regional, nacional, europeu o mundial?

Finalització

9. ¿Crees que hi ha alguna apreciació important que no hem inclòs durant l'entrevista i que es troben de rellevància important?

ADMINISTRACIÓ

Entrevista dirigida al ayuntamiento de Terrassa y al Consell Comarcal d'Osona.

Presentació

1. ¿Cuál es tu cargo?
2. ¿Qué papel desarrolla el observatorio de Terrassa / Osona?
3. ¿Cuál es tu relación con el observatorio de Terrassa / Osona?
4. ¿Cada temps tindrà reunions amb l'observatori?

Sobre l'observatori

5. ¿Crees que és important que existeix aquest observatori? ¿Cuáles son las ventajas y desventajas de que haya un observatorio del agua?
6. ¿Cuál es la forma de colaboración que se da entre el ayuntamiento / consell comarcal y el observatorio? ¿Com interaccionar?
7. Què facilitats proporcionen a l'observatori?
8. ¿Cuales son les principals amenaces que poden posar en peligro el funcionament i la supervivència dels observatoris?
9. ¿Cómo entidad, qué tipo de seguimiento o control tenéis sobre la gestión de l'aigua de vuestra localidad o comarca? ¿Se realiza una gestión sostenible a nivel local o comarcal del agua? ¿Se realiza una auditoría, audiencia pública o rendimiento de cuentas de la empresa gestora del agua?
10. ¿Crees que seria interessant que els observatoris que ja existeixen a Catalunya estuven connectats i treballant junts per garantir una millor funcionalitat?

Bcn, Terrassa i Osona. - interessant per a concursar la segona pregunta del treball.

Infografia per a clients

https://drive.google.com/drive/u/2/folders/1Ghbhe4HHUW_vNw2YMGMztFlfj0Yxuhy